

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна администрация
Търговище

Утвърдил на основание
чл.14 от Закона за младежта: /п/
ГЕРГАНА ЦОНЕВА
Областен управител на
Област Търговище
23.02.2024 г.

ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА
ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ
2024 ГОДИНА

АНГАЖИРАНЕ
ОВЛАСТЯВАНЕ
РАЗВИТИЕ

м. февруари 2024 г.

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
II. АНАЛИЗ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД МЛАДЕЖТА В ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ.....	4
1. Нормативна и институционална рамка на политиката за младежта.....	4
2. Основни постижения и предизвикателства при изпълнението на Национална стратегия за младежта 2010-2020 г.	5
3. Профил на младите хора в област Търговище.....	6
3.1. Демографска перспектива.....	6
3.2. Формално и неформално обучение.....	9
3.3. Младежка заетост.....	22
3.4. Ангажираност, участие и овластяване на младите хора.....	25
3.4.1. Достъп до информация и услуги.....	25
3.4.2. Гражданска активност на младите хора.....	28
3.4.3. Развитие на младежко доброволчество. Развитие и утвърждаване на младежката работа.....	30
3.5. Здравословен начин на живот.....	35
3.6. Социално включване на младите хора.....	46
3.7. Младежка престъпност.....	50
3.8. Насърчаване на културата и творчеството сред младите.....	55
III. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 2021-2030 Г.....	58
IV. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА МЛАДЕЖТА.....	58
V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 2021-2030 Г.....	59
VI. ОПИСАНИЕ НА СЪВМЕСТНИТЕ ДЕЙНОСТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ, ОБЛАСТНИТЕ И НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА.....	60
VII. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ.....	84
VIII. ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЛАСТНИЯ ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА.....	85
IX. РЕД И НАЧИН ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ НА ПЛАНА.....	86

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Областният план за младежта на област Търговище е разработен въз основа на приоритетите и стратегическите цели, заложи в Националната стратегия за младежта 2021-2030 г., в изпълнение на Закона за младежта и Анализите на потребностите на младежите, представени от общините.

Той разписва изпълнението на Националната политика за младите хора в област Търговище на възраст от 15 до 29 години, формирана според техните потребности и синхронизирана с приоритетите на европейската политика за младежта, той е документ за разработване на конкретни мерки за работа с младите хора, за тяхната реализация и успешно осъществяване а именно:

- насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора;
- създаване на благоприятни условия за училищно и университетско образование и неформално обучение;
- професионално и личностно реализиране;
- осигуряване на информираност във всички сфери и аспекти на общественно-икономическия живот;
- повишаване на гражданската активност;
- приобщаване към управлението на местно, областно и национално ниво, развитие на младите хора в малките населени места и селски райони, повишаване ролята на младежите в превенцията на престъпността.

Националната стратегия за младежта 2021-2030 г. разглежда младите българи като **„Способни, ангажирани и овластени млади хора, готови да развиват своя пълен потенциал и съзнателно да допринасят за развитието на Република България в контекста на европейското семейство и глобалния свят.“**

За постигането на тази визия стратегията се фокусира върху следните цели:

- **Цел 1:** Насърчаване на неформалното обучение;
- **Цел 2:** Насърчаване на заетостта и подкрепата за млади хора, които не учат, не работят и не се обучават (NEETs);
- **Цел 3:** Насърчаване на ангажираността, участието и овластяването на младите хора;
- **Цел 4:** Развитие и утвърждаване на младежката работа в национален мащаб;
- **Цел 5:** Свързаност, толерантност и европейска принадлежност;
- **Цел 6:** Насърчаване на здравословен и природоопадащ начин на живот;
- **Цел 7:** Насърчаване на културата и творчеството сред младите.

Младите хора се сблъскват с все повече и различни предизвикателства, свързани с развитието на съвременните общества и съвременния свят. Въпреки това те не са само пасивни участници в тези световни процеси. Младите хора предизвикват статуквото. Те са лидери, иноватори и създатели на решения на местно, национално и глобално ниво.

Техните визия, качества и умения са незаменими за изграждането на устойчиви, справедливи и модерни общности. Активното участие на младите хора в икономическия, социален и политически живот на една страната е от ключово значение както за тяхното благополучие, така и за просперитета на страната.

Основните теми и широкият обхват на проблемите, които засягат младите хора, налага прилагането на многосекторен подход в изпълнението на плана.

При разработването на настоящия план Областна администрация Търговище осъществи тясно сътрудничество с институции и организации от секторите: образование, заетост, социална подкрепа, здравеопазване, вътрешен ред и сигурност, с неправителствените организации, Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и др.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА МЛАДЕЖКИЯ СЕКТОР В ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ

1. Нормативна и институционална рамка на политиката за младежта

От 2012 година държавната политика за младежта се изпълнява в съответствие със Закона за младежта и е дефинирана като „целенасочена и последователна дейност на държавата, общините, младежките организации и обществото, която има за цел създаване на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие на младежите и участието им в обществения и икономическия живот, както и приобщаването им в управлението на местно, областно и национално ниво чрез дейности, насърчаващи развитието на младежите в страната“.

Законът за младежта (ЗМ) определя основните принципи, мерки, управление и финансиране на дейностите, осъществявани в изпълнение на държавната политика за младежта.

Държавната политика за младежта се провежда от Министерския съвет чрез министъра на младежта и спорта и в съответствие с Националната стратегия за младежта, която съгласно чл.4 от ЗМ обхваща 10 годишен период. Първата Национална стратегия обхваща периода 2010-2020 г.

Министерството на младежта и спорта разработва и национални програми за младежта, чиято цел е да адресират специфични младежки проблеми.

Кметовете на общини изготвят ежегодно общински годишни планове за младежта, а общинските планове за младежта се предоставят на областните управители, които изготвят областни планове за младежта.

Планирането и изпълнението на младежките политики изисква взаимодействие и синхрон между различните институции. Органът, чрез който се осъществява този процес, е Националният консултативен съвет за младежта (НКСМ), чийто статут, състав и задачи са регламентирани в Закона за младежта.

Към министъра на младежта и спорта действа и Обществен съвет по въпросите на младежта – консултативно звено, което формира позиции, становища и инициативи за

решаване на проблеми от специалната компетентност на министъра на младежта и спорта.

Мониторингът и отчитането на мерките и програмите в изпълнение на младежките политики се осъществява чрез годишните отчети на планове за изпълнение на HCM, изготвени съгласно чл.6 от ЗМ, и годишните доклади за младежта, изготвени съгласно изискването на чл.5 от ЗМ.

2. Основни постижения и предизвикателства при изпълнението на Национална стратегия за младежта 2010-2020 г.

Основни Постигания

- Законът за младежта (ЗМ) дава стабилна нормативна основа за прилагане на младежките политики и задава рамката за тяхното планиране и отчитане посредством изискваните в него документи;
- Подготовката за следващия период се базира на придобития опит, идентифицирани проблеми и предизвикателства и цели реални подобрения в механизмите за планиране, прилагане и отчитане на резултатите;
- Наличен е опит по отношение на общата съгласуваност на документите на младежката политика с препоръчания подход в Стратегията за младежта на Европейския съюз;
- Създадена е необходимата документална основа за прилагането на многосекторен подход към решаване на младежките проблеми и се очаква това състояние да се възпроизведе и в следващия период на планиране;
- Утвърдена е последователна практика за регулярно разработване на планове и доклади за прилагането на HCM;
- Регламентирани и създадени са структури за междуинституционална координация и за въвличане на заинтересованите страни, което създава база за бъдещо подобряване на тези механизми.

Основни Предизвикателства

- Необходимост от подобряване на съществуващите форми за междуинституционална координация - роля, подотчетност и въвеждане на нови;
- Необходимост от повишаване на административния капацитет за планиране, мониторинг и отчитане на младежките политики;
- Необходимост от структуриране и регламентиране на информационните потоци, национална база данни и приноса към нея.
- Осигуряване на възможност младите хора да участват в оформянето на политиките чрез разширяване на процеса на въвличане на заинтересованите страни при планиране и изпълнение на HCM;
- Национална стратегия за младежта 2010-2020 г. има твърде амбициозни или прекалено много цели;

- Голям брой документи и неяснота за смисъла на всеки документ;
- Липса на посочени механизми и методи за мониторинг и отчитане;
- Липса на централизирано отразяване на общинските и областните планове за младежта и напредъка по тях в база данни.

3. Профил на младите хора в област Търговище.

3.1. Демографска перспектива.

Младите хора представляват основен ресурс и имат структуроопределяща роля за развитието и бъдещето на всяко национално общество. Тази роля и актуалните демографски тенденции както в Европа, така и в България поставят младежта във фокуса на всяка публична политика. В този смисъл първият основен приоритет на младежката политика е проследяването на демографските характеристики на младежката група.

Статистическите данни показват неблагоприятна демографска тенденция - за последните 5 години по данни на НСИ младежите на възраст 15-29 г. в България са намалели със 140 081 лица, или с 12.5%. Респективно това дава отражение и намалява, макар и с по-малко, техният дял в общата структура на населението от 15.8% през 2016 на 14.24% през 2020 г.

Основната характеристика на младежката общност в област Търговище, както и предизвикателствата пред нея, не са по-различни от тези на младежите в национален мащаб.

В резултат на демографски и миграционни процеси числеността на населението в област Търговище намалява през последните години.

Към 31 декември 2022 г. населението на област Търговище е 96 201 души, което представлява 1.5% от населението на България и нарежда областта на 24-то място по брой на населението след област Разград (101.1 хил. души) и преди област Габрово (96.0 хил. души). Към 31.12.2021 г. е било 108 117 души. В сравнение с 2021 г. населението на областта през 2022 г. намалява с 11 916 души, или с 11.02%. Мъжете са 46 661 (48.5%), а жените – 49 540 (51.5%), или на 1 000 мъже се падат 1 062 жени. С нарастване на възрастта се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на областта. Продължава процесът на остаряване на населението. В края на 2022 г. лицата на 65 и повече навършени години са 24 076, или 25.0% от населението на областта. Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 29.0%, а на мъжете - 20.8%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея е по-ниската средна продължителност на живота при тях. Към 31.12.2022 г. децата до 15 години са 12 917, или 13.4% от общия брой на населението в област Търговище. Към 31.12.2022 г. общият коефициент на възрастова зависимост в област Търговище е 62.5%. Коефициентът в градовете е 57.7%, а в селата - 69.1%. Застаряването на населението през годините води до повишаване на неговата средна

възраст, която през 2022 г. достига 46.4 години. Средната възраст на населението в градовете е 45.3 години, а в селата - 47.8 години. Променя се броя и относителния дял на населението в под, във и над трудоспособна възраст. Към 31.12.2022 г. в градовете на област Търговище живеят 54 062, или 56.2%, а в селата – 42 139, или 43.8% от населението на областта. Към края на 2022 г. населените места в област Търговище са 194, от които 5 са градове и 189 - села. В 43, или в 22.2% от населените места на областта живеят от 1 до 49 души включително. В съответствие с административно-териториалното устройство, област Търговище е разделена на 5 общини. Най-малка по брой на населението е община Антоново, в която живеят 4 493 души, или 4.7% от населението на областта, а най-голяма е община Търговище – 48 302 души (50.2%), в община Попово - 22 137 души, община Опака – 5358 души, община Омуртаг - 15 911 души.

Брой млади хора в област Търговище към 31.12.2022 г. - 12 183 души при възрастова структура:

- 15-19 г. – 4 712;
- 20-24 г. – 3 477;
- 25-29 г. – 3 994.

Към 31.12.2022 г. по данни на НСИ, населението на община Търговище наброява 48 302 души, като 32 957 живеят в града, а 15 345 в селата на територията на община Търговище. Към 31.12.2021 г. населението на общината е наброявало 53 041 души, като 34 793 живеят в града, а 18 248 в селата на територията на община Търговище.

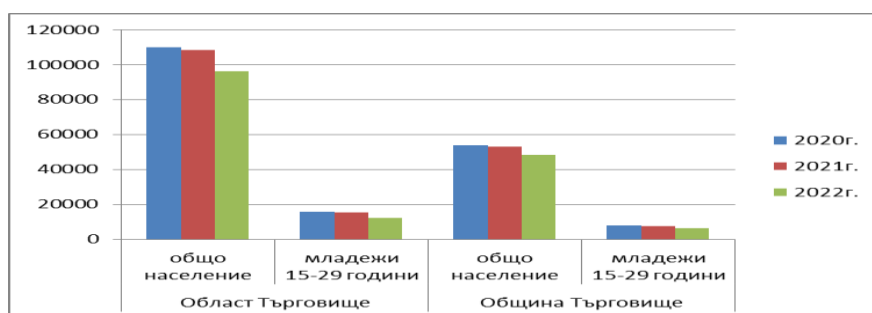
Население по пол, възраст и местоживееие в област и община Търговище

	възраст	общо			в града			в селата		
		всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всички	мъже	жени
област Търговище	общо население	96 201	46 661	49 540	54 062	25 717	28 345	42 139	20 944	21 195
	15-19	4 712	2 439	2 273	2 614	1 373	1 241	2 098	1 066	1 032
	20-24	3 477	1 751	1 726	1 961	988	973	1 516	763	753
	25-29	3 994	2 104	1 890	2 284	1 152	1 132	1 710	952	758
	общо младежи	12 183	6 294	5 889	6 859	3 513	3 346	5 324	2 781	2 543
община Търговище	общо население	48 302	23 166	25 136	32 957	15 592	17 365	15 345	7 574	7 771
	15-19	2 471	1 287	1 184	1 607	861	746	864	426	438
	20-24	1 675	832	843	1 137	576	561	538	256	282
	25-29	2 035	1 021	1 014	1 420	695	725	615	326	289
	общо младежи	6 171	3 140	3 041	4 164	2 132	2 032	2 017	1 008	1 009

Данните са на НСИ към 31.12.2022г.

Населението в област и община Търговище за 2020 г., 2021 г. и 2022 г. по данни на НСИ.

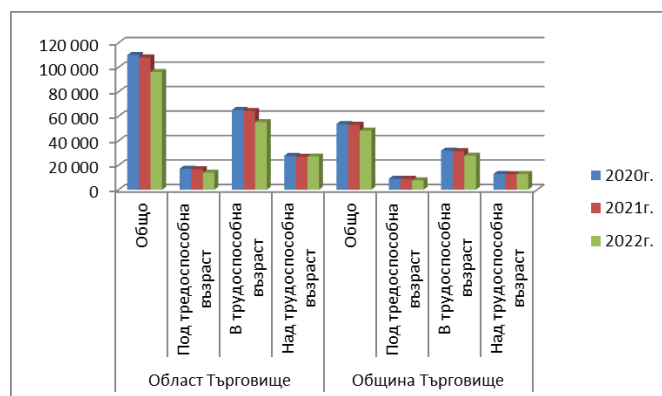
	Област Търговище		Община Търговище	
Година	общо население	младежи 15-29 години	общо население	младежи 15-29 години
2020г.	110 027	15 842	53 716	7 748
2021г.	108 117	15 340	53 041	7 490
2022г.	96 201	12 183	48 302	6 181

Към 31.12.2022 г. в община Търговище населението в под трудоспособна възраст е 7 693 души, в трудоспособна възраст е 27 768, а в над трудоспособна възраст - 12 841 души.

Населението под, във и над трудоспособна възраст в Област Търговище и Община Търговище през 2020г., 2021г. и 2022г. по данни на НСИ:

	Възраст	2020г.	2021г.	2022г.
Област Търговище	Общо	110 027	108 117	96 201
	Под трудоспособна възраст	17 156	16 856	13 885
	В трудоспособна възраст	65 174	64 307	55 250
	Над трудоспособна възраст	27 697	26 954	27 066
Община Търговище	Общо	53 716	53 041	48 302
	Под трудоспособна възраст	8 964	8 913	7 693
	В трудоспособна възраст	31 858	31 498	27 768
	Над трудоспособна възраст	12 894	12 630	12 841

Статистическите данни за демографията на населението показват, че продължава утвърждаването на отрицателни тенденции в демографското развитие на региона. Налице е продължаващ процес на застаряване на населението, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на броя и дела на населението на 65 и повече години.

3.2. Формално и неформално обучение

Национален приоритет са принципите за равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик, както и равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование.

На територията на област Търговище функционират 50 училища. Общо 30 са основните училища, 4 са средните училища, 2 профилирани гимназии, 3 начални училища, 8 професионални гимназии, 1 спортно училище, 1 обединено училище и 1 специално училище за ученици с увреден слух.

Държавните училища са 6 професионални гимназии и СУУУС „Св. Иван Рилски“ гр. Търговище. В селата от областта се намират 24 от основните училища.

На територията на община Търговище функционира образователна инфраструктура, която включва институции на предучилищното, общо и професионално образование, както следват:

- 12 общински детски градини, от които 10 в града и 2 в селата;
- 1 частна детска градина в гр. Търговище;
- 21 училища, от които 16 общински и 5 държавни.

Общинските училища се разпределят, както следва: 11 основни и 2 средни, 1 обединено, 1 спортно училище и 1 професионална гимназия.

Държавните училища са: 4 професионални гимназии и 1 специално училище.

През учебната 2023/2024 г. към 22.12.2023 г. в системата на общинското предучилищно образование са обхванати 1 754 деца, разпределени в 73 групи в детските градини, 1 група в частна детска градина и 2 предучилищни групи в училищата Първо СУ „Св. Седмочисленици“ и ОУ „Г.С.Раковски“ с. Голямо Ново. От тях 54 групи функционират в град Търговище, 1 група в кв. Въбел и 19 групи в 18 села.

	<i>Детски градини в града кварталите</i>	<i>Детски градини в селата</i>	<i>Предучилищни групи в детските градини</i>	<i>Предучилищни групи в училищата</i>	<i>Общо</i>
<i>брой деца</i>	1385	356	0	28	1769
<i>брой групи</i>	55	19	0	2	76

В община Търговище към 01.11.2023 г. се обучават общо 5 537 ученици, разпределени в 275 паралелки. В общински училища се обучават 4 388 ученици,

разпределени в 214 паралелки, а в държавните училища се обучават 1 149 ученици, разпределени в 61 паралелки.

От общия брой ученици в община Търговище се обучават 1 819 ученици, разпределени в 90 паралелки, които са на възраст 15 и над 15 години. Това са младежи, които участват в различни програми, кампании и други дейности, включени в Общинския годишен план за младежда на община Търговище.

Възраст	Ученици в общински училища		Ученици в държавни училища		ОБЩО	
	брой ученици	брой паралелки	брой ученици	брой паралелки	брой ученици	брой паралелки
Всички ученици	4 388	214	1 149	61	5 537	275
Ученици на 15 и над 15 години	937	45	882	45	1 819	90

В община Попово има добре изградена мрежа от учебни заведения, която обхваща всички възрастови групи на задължително обучение. На територията на община Попово функционират 12 училища, 9 основни, от които 3 на територията на гр. Попово и 6 в останалите населени места. Функционират 3 гимназии – 1 профилирана и 2 професионални. За предучилищното образование и възпитание функционират 4 детски градини, от които 3 на територията на град Попово. Към две от тях има яслени групи за отглеждане на деца от 10-месечна до 3-годишна възраст. От месец септември 2016 г. функционира и една детска градина със седалище в село Зараево, към която са и 6 групи от селата: Водица, Ломци, Ковачевец, Светлен, Глогинка и Славяново.

През учебната 2023/2024 година в общината се обучават 2297 ученици в дневна, дуална и самостоятелна форма, 37 са децата, посещаващи яслени групи и 626 детски градини на територията на община Попово.

В общината са формирани 9 екипа във връзка с междуинституционалния механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна възраст. Екипите работят и към момента.

Общинската образователна мрежа в Община Омуртаг се състои от следните образователни институции:

- 2 детски градини, с 8 филиала в населените места в общината;
- 10 училища - 2 начални, 6 основни, 1 профилирана гимназия и 1 професионална гимназия.

На територията на община Антоново функционират четири общински училища – защитено училище СУ „Св. св. Кирил и Методий“ гр. Антоново, защитено училище ОУ „Н.Й.Вапцаров“ с. Трескавец и защитено училище ОУ „Н.Й.Вапцаров“ с. Стеврек, НУ „Д-р

Петър Берон" с. Изворово, както и защитената ДГ „ Шестте ястребинчета" гр. Антоново и нейните подгрупи по селата.

Политиката за осигуряване на достъп до образование на всички ученици в регионален план се определя от няколко водещи фактора, а именно: безработица и нисък социален статус на населението, високото ниво на емиграция и миграция, наличие на рискови групи ученици в неравностойно и уязвимо положение и пр.

Тези обстоятелства обособяват учениците в неравностойно и уязвимо положение като най-рисковите групи.

Преждевременното напускане на училище от лица в младежка възраст е значим социален и икономически проблем на регионално и национално ниво. Той намалява възможностите за реализация на подрастващите на пазара на труда. Това явление създава предпоставки за влошаване на качеството на живот, оказва влияние върху индивидуалните съдби на младите хора, отразява се негативно на благосъстоянието на техните семейства и затруднява възможностите им за развитие.

Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на младите хора.

От прилаганите специфични политики за превенция на отпадането по-съществени са:

- осигуряване на безплатен транспорт за извозването на учениците до населените места, в които функционират средищни училища;
- осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, позитивна атмосфера на взаимоотношения, управление;
- задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от отпадане/преждеременно напускане на училище;
- повишаване на обхвата в целодневна организация на учебния ден и подобряване на достъпа до разнообразни извънкласни и извънучилищни дейности на деца и ученици, застрашени от отпадане;
- работата с родителската общност;
- реализиране на политики за интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности, включително осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- реализиране на политики за преодоляване обособяването по етническа принадлежност на децата и учениците в образователните институции;
- предлагане на неприсъствени форми на обучение, както и в паралелки със задочна и вечерна форма на обучение по професионална подготовка за ученици над-16 годишна възраст.

Основните причини за отпадане от училище се групират в няколко основни категории: социално-икономически, образователни и етнокултурни. Най-ясно процесът се проявява в градския квартал „Малчо Малчев“ и в селата с преобладаващо ромско население.

В тази връзка с Постановление № 100/08.06.2018 г. на Министерски съвет се регламентира създаването и функционирането на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Документът е изменен и допълнен с Постановление № 259 на МС от 14.10.2019 г.

Една от водещите регионални политики на РУО – Търговище през учебната 2023/2024 година ще бъде осигуряването на равен достъп и всеобхватност в областната образователна мрежа за всички деца и ученици в задължителна училищна възраст. Ще трябва да се преодоляват много предизвикателства, включително и продължаващата през годините тенденция към трайно намаляване броя на учениците в област Търговище.

През 2019 г. те са били 11 144, а през настоящата 2023 г. учениците наброяват 9 654. За учебната 2023/ 2024 г. в област Търговище са създадени 35 екипа за обхват с 9 ръководители – служители на РУО – Търговище. Екипите включват 430 членове с представители на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, на общинските администрации на територията на областта, на РДСП – Търговище и на районните управления на МВР в област Търговище. В училищните екипи участват лица, които имат опит при работа с институциите по въпросите на обхващането и превенцията на отпадането от образователната система на децата и учениците.

Екипите за обхват са обработили 2718 формуляра, установени са 2657 деца и ученици със статут „в чужбина“ и 23, които никога не са били записвани в учебно заведение или детска градина, а 6 са отпаднали.

В резултат от дейностите по Механизма и посещенията на екипите, обхванатите в образователната система деца и ученици са 99,7% от всички деца и ученици, подлежащи на задължително образование.

Приоритетно през месец август 2023 г. дейностите по Механизма бяха ориентирани към включването на седмокласниците в ДПП, тъй като 174 не бяха кандидатствали за прием в гимназиален етап.

Екипите за обхват са установили, че 81 от тях са приети в частни, спортни, духовни и специални училища, 25 са напуснали страната, 57 са некласирани или с предстоящи поправителни изпити, 5 са записани в друга област и 6 са встъпили в ранен граждански брак.

През 2023 г. Областна администрация – област Търговище и Регионално управление на образованието – Търговище бяха организатори на работна среща между директорите на професионалните гимназии и бизнеса за популяризиране дуалната

система на обучение в партньорство с работодателите и подготовката на предстоящия държавен план-прием за учебната 2024-2025 г.

Седмокласниците през учебната 2024-2025 година са 818, което е със 123 по-малко от миналата учебна година, това ще повлияе на броя на паралелките в държавния план-прием (ДПП) през следващата учебна година. Въпреки това една от положителните тенденции, които се отчитат, е развитието на дуалната система на обучение в област Търговище. От реализирането на първата дуална паралелка през учебната 2018-2019 г. в ПГТЛП гр. Попово до настоящия момент общият им брой вече е 30. Изборът на професии е предварително съгласуван с фирмите-партньори на училищата. От своя страна представителите на бизнеса подкрепиха нуждата от подготовка на кадри в реална работна среда.

Неправителствените организации в област Търговище – Клуб на НСО Търговище през 2024 г. ще реализира проект „Младите хора – бъдещето на Европа“, в който целеви групи са доброволци от ученически парламент и ученици от среден курс от 2 училища. Целта е да бъдат обучени доброволци по 4 теми, свързани с Европейските ценности и демокрацията, които в последствие по метода „Връстници обучават връстници“ да обучат ученици от 8 паралелки в 2 училища.

Дейности на проекта:

- Разработване на образователни инструменти – екип от 4 експерти ще разработи подробно сценарият/скрипта за провеждане на обучение за млади хора /ученици/ по 4 теми. Сценариите ще включват предимно интерактивни методи – ролеви игри, викторини, работа по групи, самостоятелни занимания и други;
- Издаване на сборник с разработените сценарии. Сборникът ще бъде предоставен на всички училища и читалища в община Търговище, на НПО и училища от други региони на страната;
- Избор на младежи и девойки, които ще преминат обучението за обучители. Това ще стане чрез кандидатстване с мотивационно писмо – есе и разговор с най – добре представилите се;
- Обучение на 12 младежи, които могат да представят темите пред своите съученици. Всеки екип ще се състои от 3 души и ще се обучават основно по една от четирите теми;
- Провеждане на обучения с младежи на възраст от 16 до 18 години, учещи в две училища. Ще се проведат обучения с минимум 10 класа, което означава, че близо 200 ученици ще преминат през обученията;
- Провеждане на общоградско събитие /ХЕКАТОН/ - за представяне на наученото по интерактивен метод.

ЦПЛР-ОДК Търговище предлага дейности, свързани с развитието на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и кариерно ориентиране и консултиране.

Наблюденията показват, че участниците в заниманията и проявите нямат проблемно поведение, тъй като основното ядро деца и ученици в тях не са носители на такова поведение. Когато се включат деца във вече изградени групи, те или се стремят да се идентифицират с останалите, за да получат признание, одобрение и приемане или напускат групата. В този смисъл, ЦПЛР-ОДК Търговище е институция, която се явява място, на което е създадена подходяща среда за преодоляване на проблемно поведение чрез практически дейности. В тази връзка се разширяват непрекъснато възможностите за включване в занимания, чрез промяна на тези, които не привличат участници или създаване на нови, свързани с интересите на децата и учениците.

През учебната 2023/2024 г. продължава дейността по традиционните за институцията форми и въвеждането на нови, съгласно изискванията на чл. 49, ал. 1, т. 1 - т. 6 от ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование. Ще се акцентира върху следното:

- въвеждане на нови форми, адекватни и актуални за общността. Увеличаване на формите за работа с родителите, свързани с подкрепа за личностното развитие на децата и учениците /от дистанция, онлайн/.
- масови публични прояви - спортни състезания, градски празници, хепанинги, пленери, творчески лагери, детски парад на песента и др.
- институцията ЦПЛР-ОДК Търговище реализира две прояви на национално и регионално ниво - Национален конкурс „България в картини и слово“ за литературни произведения, рисунка и мултимедийна презентация/видеоклип, който от 2019 г. е с международно участие. Проявата е включена в Националния календар за изяви по интереси за децата и учениците за учебната 2023/2024 година на МОН.
- на всички деца и ученици, участници в ЦПЛР-ОДК Търговище се осигуряват непрекъснато възможности за участия в национални и международни прояви;
- направени са реални стъпки за привличане на млади и добре подготвени педагогически специалисти, които притежават умения за осъществяване на приобщаващо образование.

Към момента в ЦПЛР-ОДК Търговище се осъществяват дейности в целогодишни занимания, временни групи и занимания през ваканцията. Деца и ученици, на възраст от 5 до 18 години са потребителите на различни занимания за развитие на техните дарби и талант. Около половината от посещаващите Центъра се занимават със спорт, а останалите са предпочели областите изкуство, наука, технологии и гражданско образование. Към Центъра функционира Търговишкият ученически парламент - форма на ученическо самоуправление за учениците от гимназиален етап на училищата от града и кариерно ориентиране и консултиране.

ЦПЛР-ОДК Търговище оказва подкрепа за личностно развитие и провежда неформално обучение чрез занимания по интереси за деца и ученици в следните направления:

- Гражданско образование, наука и технологии;
- Изкуство;
- Спорт.

Към институцията функционират 12 организационно-педагогически форми, които се посещават от 640 деца и ученици на възраст от 5 до 18 години, разпределени в 48 постоянни целогодишни групи, 4 временни групи през учебната година и 11 през ваканциите.

Клубове и школи функциониращи през 2023г. към ЦПЛР-ОДК Търговище:

- Клуб по спортна гимнастика;
- Клуб по художествена гимнастика;
- Клуб по баскетбол;
- Клуб по спортна стрелба;
- Клуб по тенис на корт;
- Кинезитерапия и ЛФК;
- Школа по изобразителни изкуства;
- Клуб "Приложно изкуство";
- Еко клуб;
- Детска фолклорна школа "Търговище";
- Детска музикална школа "По ноти";
- Търговишки ученически парламент (ТУП);
- Кариерно ориентиране на ученици за област Търговище.

През 2023 г. ЦПЛР-ОДК Търговище оказва подкрепа в неформалното обучение на своите възпитаници, чрез провеждане на тренинги, уъркшопи и други допълнителни образователни дейности с външни лектори по следните теми:

- "Основни умения за говорене пред публика и социален етикет";
- "Личностно развитие";
- "Сценично присъствие и изпълнителско майсторство" и др.

Дейности за професионално ориентиране на младите хора и насърчаване участието им в неформални обучения:

- Провеждане на обучения по кариерно ориентиране в основните училища на област Търговище;
- Анкетни проучвания за определяне на професионалните нагласи на учениците от VII, X, XI и XII кл. в област Търговище;
- Индивидуални консултации за кариерно ориентиране на ученици от гр. Търговище и малките населени места в област Търговище.

Инициативи за формиране на ключови компетентности, съобразно търсенето на пазара на труда проведени през 2023 г.:

- Обучение по кариерно ориентиране с младежи от ТУП на тема "Формиране и развиване на умения за заетост";

- Информационно-разяснителна кампания "Дни на средното образование" 2023, за приема в профилираните и професионални училища в община Търговище през учебната 2023/2024г.

- Провеждане на доброволчески инициативи с младежи от Търговишки ученически парламент и ЦПЛР-ОДК Търговище:

- Благотворителен базар на мартенички за събиране на средства в помощ на пострадалите от земетресенията в Турция и Сирия;

- Базар по повод 14 февруари - съвместна инициатива на ТУП и БМЧК Търговище за подпомагане педиатричното отделение на МБАЛ Търговище;

- Участие на ДФШ "Търговище" в благотворителен базар на изкуствата;

- Доброволческа инициатива на ТУП в Алфамед Хоспис по повод 17 февруари - Ден на спонтанните актове на доброта;

- Благотворителен концерт в помощ на Стефка Стоединова;

- Коледен благотворителен базар в подкрепа на Диляна Драганова.

Доброволческа дейност на ТУП, като сътрудници при реализирането на следните събития:

- Общоградски празник по повод Международния ден на детето;

- Пролетен и есенен лекоатлетически крос;

- II Танцов фестивал "Слънцето е в нас";

- XIX Общински конкурс "Парад на песента";

- Годишен концерт на Музикална школа "По ноти";

- Обучение на младежи от ТУП на тема "Доброволчество и дарителство" по проект ДАР на СНЦ "АлДоРа", програма "Развитие на дарителството на местно ниво";

- Участие на представители от ТУП в XIV Национална младежка среща "С крачка в бъдещето";

- Среща и съвместна инициатива на ТУП към ЦПЛР-ОДК Търговище с представители на БМЧК Търговище;

- Участие на представители от ТУП в Общински консултативен съвет по въпросите за младежта към Община Търговище;

- Осигуряване на подкрепа за личностно развитие, организиране на обучения и провеждане на инициативи за популяризиране работата на Търговишки ученически парламент към ЦПЛР-ОДК Търговище;

- Участие на ТУП в Кръгла маса на тема "Превенция и закрила на жертви на домашно насилие", организирана от Областна администрация Търговище;

Участия на Търговишки ученически парламент в мероприятия свързани с изграждането на толерантно поведение и противодействие на агресивното поведение:

- Отбелязване на Световния ден за борба с тормоза в училище;
- Среща на ТУП с представители на Асоциация "Ная" на тема "Превенция на домашното насилие";
- Съвместна инициатива на възпитаници на клуба по ЛФК и ученици от СУУУС "Св. Иван Рилски" гр. Търговище за отбелязване Международния ден на толерантността;
- Участие на представители на ТУП в Младежки форум "Не на зависимостите";
- Еко инициатива по повод 21 април "Ден на Земята";
- Викторина с ТУП по повод 9 май - Ден на Европа;
- Участие на ДМШ "По ноти" в Национален конкурс "С песните на Европа" гр. Ямбол.

ЦПЛР-ОДК Търговище е организатор на следните прояви от Спортния календар на Община Търговище: Пролетен лекоатлетически крос; Есенен лекоатлетически крос; Турнир по тенис на корт; Коледен турнир по футбол в зала; Общински етап на Ученически игри по следните видове спорт: волейбол, баскетбол, тенис на маса, футбол.

Спортните клубове към ЦПЛР-ОДК Търговище участват в състезания и турнири, организирани от спортните федерации по художествена гимнастика, спортна гимнастика, баскетбол, тенис на корт и спортна стрелба.

ЦПЛР-ОДК Търговище е организатор на следните конкурси и творчески прояви:

- XIX Общински конкурс за изпълнители на популярна песен "Парад на песента" Търговище 2023г.

- X Национален конкурс с международно участие "България в картини и слово" 2023г.

- Годишен концерт на ДМШ "По ноти";
- Творческа среща на ДМШ "По ноти" с Детски хор при Национален учебен комплекс по култура - Италиански лицей - София;
- Концерт на ДФШ "Търговище";
- Годишна изложба на ШИИ;
- "Чупим бариери" - творческа среща на преподаватели по изобразително изкуство с ученици от СУУУС "Св. Иван Рилски";
- Коледен концерт на ДМШ "По ноти".

- Участие на клуб по спортна гимнастика в спектакъл "Пътешествието на зимата".

Инициативи на ЦПЛР-ОДК за популяризиране на дейностите и творческите колективи:

- Ваканционна програма "Лято с ОДК";
- "Седмица на отворените врати";
- Летен пленер на ШИИ в с. Момино;
- Участие на ДМШ "По ноти" в Национален конкурс "Next artist", гр. София;

- Национален конкурс "Децата на България пеят, рисуват, танцуват", гр. Шумен;
- Международен конкурс "Есенни шуменски вечери";
- Участие на ДФШ "Търговище" в Национален конкурс - надиграване "Златна гега" гр. Котел.

В ЦПЛР-ОДК Търговище е изградена система на поощряване с морални и материални награди. За всички участници в целогодишните форми се води информация за тяхното развитие и техните постижения. На Педагогически съвет са приети символите на институцията и е определен дизайнът на отличията и грамотите, които се връчват при провеждането на традиционните прояви. Системно се осигуряват за децата и учениците много награди от спонсори, някои от които традиционно подкрепят дейността на Центъра. Така се стимулира участието на деца и ученици в различни общински прояви.

С Решение № 5 по Протокол № 21 от 26.02.2013 г. Общински съвет Търговище приема Наредба за условията и реда за стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от Община Търговище. Наредбата е изменена и допълнена с Решение № 5 по Протокол № 48 от 27.03.2019 г. С тази Наредба се стимулират деца и младежи в областите „Образование, наука и техника“, „Изкуство и култура“ и „Спорт“, като получават месечни стипендии.

През 2023 година съгласно Наредба за условията и реда за стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от Община Търговище са отпуснати общо 73 стипендии в област „Образование, наука и техника“, „Изкуство и култура“ и „Спорт“, от които 26 стипендии са на ученици от IX-XII клас (младежи) и едно отпуснато еднократно финансово стимулиране за отличник на випуска на ученичка от Първо СУ „Св. Седмочисленици“.

През 2023 г. се осигури летен отдих на деца и ученици с изявени дарби в общинската почивна база в град Балчик на общо 131 ученици от Първо СУ „Св. Седмочисленици“, II СУ „Проф.Н.Маринов“ и Спортно училище „Никола Симов“, от които 52 са ученици от IX-XII клас (младежи).

Децата и учениците, включени в групите на ЦПЛР-ОДК Търговище са носители на много национални и международни отличия.

ЦМДИ Търговище работи в основни направления за работа, като: художествено-творческа и концертна дейност и работа по национални младежки програми и инициативи. Предстоящи събития:

- „Ден на настолните игри“- ежеседмично ще се дава възможност на желаещи млади хора чрез различни видове настолни игри да общуват помежду си;
- м. февруари 2024 г. - 25 ти общински конкурс за творчество " Слово и багра " за литература;
- м. март 2024г. – Отбелязване деня на самодейността - Пролетни концерти;
- м. април 2024г. - традиционен общински конкурс за изработване на творби от рециклирани материали под надслов "Еко фантазии";

- през м. март, април, май и юни 2024 г. - 4 броя тренинги за личностно развитие;
- Отбелязване 30 години на Школа за модерен балет ВЕГА;
- Участие на формациите и клубовете към ЦМДИ в национални и международни конкурси и фестивали.

Значима стъпка напред в осигуряването на равен достъп до качествено образование от страна на Държавата е въвеждането с новия закон на валидирането - оценяване и признаване на компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене. Този процес вече се прилага в училищата и осигурява достъп до обучение за придобиване на образователна степен и/или професионална квалификация и улесняване на достъпа до пазара на труда. С новите промени със Закона за училищното и предучилищното образование и обучение се дава възможност професионалните гимназии да издават документ, който да доказва придобитите извън формалното образование знания и умения, включително и на работното място. Младежите, отпаднали от системата на образованието, нямат придобита степен на професионална квалификация и възможностите им за завръщане в системата на образованието са ограничени. За младите хора, навършили 16 години - неграмотни и слабограмотни, към дирекциите „Бюро по труда“ се осигурява обучение за ограмотяване по проекти, финансирани по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. За осигуряване на възможност за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване прехода между образование и заетост в институции от публичната администрация, са включени, съответно по различни Национални програми като „Старт в кариерата“ и др. Организиран са срещи със млади хора, завършващи средно образование, за информиране възможностите за трудовата им реализация.

За онези, които нямат равен старт (недостатъчно добре владеещи български език, лица със специални образователни потребности и/или увреждания и лица от етнически уязвими групи) се полагат специални грижи с оглед тяхното пълноценно участие в образователния процес. Равният достъп до образование включва диференциране на грижата спрямо различните потребности на учениците.

Важна мярка в тази връзка в регионалната училищна мрежа на област Търговище е 100% осигуряване на безплатен транспорт за извозването на учениците до населените места, в които функционират средищни училища.

На територията на област Търговище за учебната 2022/2023 година във всички 8 професионални гимназии има дуална система на обучение. Планирани и реализирани са общо 10 дуални специалности.

Професионалните гимназии изградиха добри партньорства с фирми от областта, като са обхванати различни производства – стъklarство, мебелно производство, земеделие, ресторантьорство и др. В тази връзка всяка учебна година РУО - Търговище инициира, организира и реализира срещи с управителите на различни фирми, които

заявяват необходимостта от специалисти със средно образование. Съобразно способностите, които учениците покажат по време на стажовете, фирмите ще могат да изберат и привлекат нови квалифицирани кадри, които вече ще са адаптирани за работната среда.

Завършващите осми клас ученици със специални образователни потребности по чл. 120, ал. 7 от ЗПУО, от домове за деца, лишени от родителска грижа, и от центрове за настаняване от семеен тип и ученици, настанени в приемни семейства имат възможност да продължат обучението си в професионални паралелки за придобиване на I-ва степен професионална квалификация, както и в профилирани паралелки. Учениците се насочват от комисия, която се съобразява с тяхното желание и заболяването им. В резултат на съвместните усилия на представителите на различните институции, включени в Комисията за насочване, всички ученици със специални образователни потребности в областта са обхванати и са насочени да се обучават в подходящите за тях професии/профили.

За всички слухово увредени ученици от североизточния регион на страната е осигурен равен достъп до образование и обучение в СУУУС "Свети Иван Рилски" гр. Търговище. За учениците от отдалечените области, както и за ученици над 16-годишна възраст, училището предлага форма от интернатен тип обучение, включващ пълния образователен цикъл (задължителна подготовка, задължителноизбираема подготовка, свободноизбираема подготовка, самоподготовка, слухово-речева рехабилитация, отдих и игри, хранене) от I до XII клас, осигуряващ една толерантна и стимулираща учебна среда. В училището се планират и реализират разнообразни извънкласни форми, мотивиращи слухово увредените ученици да участват в дейности през свободното си от учебни занятия време. Пълноценно се осъществява сътрудничество между училището и обществеността.

Важно място в усилията за привличане и задържане на учениците в училище заемат инициативите на училищните ръководства за подобряване на училищната среда с цел да стане по-привлекателна и ефективно използвана.

По националната програма „Изграждане на училищна STEM среда“ в област Търговище се планира да бъдат изградени такива центрове във всяко едно училище.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение. То има за задача придобиването на социални, граждански и интеркултурни компетентности. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват интегрирано в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка, в часа на класа, в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден и в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на

държавния образователен стандарт за приобщаващото образование. От учебната 2020/2021 година е въведен и самостоятелен учебен предмет гражданско образование в XI и XII клас.

Подготовката е насочена към практическата ориентация на учениците в механизмите на функциониране на съвременната демократична държава, разделението на властите и структурите им и към тяхното осмисляне. По-голямото внимание към формирането на политическа култура цели да подпомогне младите хора при вземането на самостоятелни и отговорни решения по актуални въпроси като бъдещи граждани на демократична България и Европа. Учениците придобиват знания в областта на гражданството не само в класната стая но също и чрез неформални занимания в час на класа, състезания, олимпиади, изложби, училищен празник, викторини, доброволчески акции, тренинги, работа по проектно базирано обучение и мултидисциплинарни проекти.

Участието в секторна програма „Еразъм+“ допринася за повишаване качеството на училищното образование, формиране на личността на учениците и развитие на компетенциите им. Програмата е стартирана през 2014 г. и се базира на интегриран подход, който гарантира ефективно взаимодействие между всички сектори в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. Тя подкрепя дейности в сферата на училищното образование, висшето образование, професионалното образование и обучение, образованието за възрастни и младежи. Програмата има за цел да изгради стабилни партньорства между образованието и бизнеса за поощряване на иновациите и конкурентоспособността, като същевременно насърчава заетостта, със специален акцент върху борбата с младежката безработица.

Работещи по международни проекти по Програма „Еразъм +“ са повече от 10 училища от област Търговище. Те осъществяват мобилности с ученици в страни от Европейския съюз – Италия, Испания, Румъния, Португалия, Ирландия, Финландия и др. По този начин училищата имат възможност за развиването си като общност и промяната им от училища с високи стандарти към училища с високо качество. По този начин се работи за приобщаване на родителите и семейството към живота на училището. Освен това се провеждат учебни практики, за което получават сертификати.

Една от професионалните гимназии – ПГТЛП гр. Попово е с акредитация по „Еразъм+“. Това позволи на училището да получи опростен достъп за финансиране на дейности за осъществяване на образователни мобилности по програмата.

Развитието на доброволчеството е движеща сила за личностно развитие, учене, конкурентоспособност, солидарност между поколенията и формиране на гражданска самосъзнание. Доброволчеството предоставя много възможности на младите хора да проявяват хуманност и грижа за другите, както и за утвърждаване на общочовешки ценности. Нараства готовността на младите хора да участват в доброволчески акции, но все още са неразвити механизмите за публичното подпомагане на младежкото

доброволчество, като важна проява на солидарност и гражданска активност и форма за неформално учене.

По – важни инициативи и кампании на територията на област Търговище са:

- Благотворителна акция „По Коледа се случват чудеса“;
- Участие в инициативи за почистване на природата;
- Дейности за Деня на Земята – почистване и озеленяване на площи около училището и в училищния двор, презентации и състезания;
- Благотворителни базари;
- Събиране на капачки за благотворителна кампания „Капачки за бъдеще“;
- Периодични благотворителни акции за набавяне на средства за болни деца;
- Дейности на доброволчески клуб „Ние“ към „Асоциация Ная“;
- Кампания „Направи добро – дари книга!“.

Ученически съвети към училищата организират: „Ден на самоуправлението“, „Дни на отворените врати“, „Мениджър за един ден“, „Ден на розовата фланелка“ "Да изчистим България заедно", „Коледно настроение в класните стаи и коридорите на училището“, „Лов на съкровища“, „Зелена седмица“, Еко-работилница“ – за изработване на еко контейнери за разделно събиране на отпадъци, Отбелязване на Световния ден на водата, Отбелязване на "Световен ден на здравословното хранене" и др.

Ученическите парламенти организират благотворителни акции за събиране на средства и подпомагане на деца с редки заболявания. В почти всички класове от гимназиален етап има доброволци на МБЧК, като голяма част от тях са с придобита правоспособност да обучават. Съвместно с местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни ученическите парламенти предвиждат провеждане на кампания „Безопасност на пътя“. В традиция се превърна и провеждането на Ден на ученическото самоуправление.

3.3. Младежка заетост

В условията на пазарна икономика от най-важно значение за младите хора е предстоящото им трудово и социално реализиране.

Съгласно действащото законодателство в Република България на 15 години младият човек става трудоспособен, като започването на работа на по-ранна възраст е при условията на специална закрила. Насочването на политиките за развитие би подпомогнало кариерната ориентация и би облекчило включването на трудоспособните хора в системата на трудовата заетост. Тези от тях, които са без опит, квалификация и ниско образование, са в неблагоприятно положение и са най-засегнати от влошените икономически условия. Необходимо е да се положат усилия в посока на плавното преминаване от учебната скамейка към пазара на труда чрез разширяване на стажове и практики в държавния и частния сектор.

Причините за младежка безработица могат да се обединят в няколко аспекта:

- дисбаланс между реалното търсене на пазара на труда и младежите с определено професионално направление;
- занижено равнище на професионална квалификация, дължащо се на слаба практическа подготовка и ниска информираност;
- слабо търсена или неточна професионална ориентация;
- липсата на трудов опит, който е основен фактор за всеки работодател при подбор на кадри;
- демотивация от предлаганото заплащане при несъобразяване или пренебрегване на дадената квалификация;
- малко на брой работодатели инвестират в обучението и квалификацията на младите работници и служители;
- ниска производителност и адаптивност на младите хора.

През 2024 г. Дирекция „Бюро по труда“ гр. Търговище планира да извърши следните дейности:

- Активиране на неактивни лица, приоритетно от групата NEETs – 50 младежи.
- Професионално ориентиране – 370 младежи.
- Включени в обучение за ключови компетенции и/или професионална квалификация – 30 младежи.
- Подкрепа за намиране на работа – 150 младежи.

По данни на **ДБТ – Търговище** средногодишният брой и равнище на безработица сред младите хора към 31.12.2022 г. е съответно 68 безработни лица и 7,15% от регистрираните средномесечно безработни лица. Към 31.12.2022 г. 6 безработни лица до 29 г. са включени в обучение за професионална квалификация. 214 младежи са консултирани за професионално развитие. 2 - са включени в услугата „Консултация и менторство след започване на работа“. Към 31.12.2022 г. постъпили на работа са 164 младежи, 90 са регистрираните младежи до 29 години.

По данни на **ДБТ – Търговище** средномесечният брой и равнище на безработица сред младите хора към м. **ноември 2023** г. е съответно 98 безработни лица и 9,15% от регистрираните средномесечно безработни лица.

- От младежкия медиатор и трудовите посредници са активирани 114 неактивни младежи от 16 навършени години до 29 години от община Търговище.
- В периода 01.01.2023 г. - 30.11.2023 г. 5 безработни лица до 29 г. са включени в обучение за професионална квалификация. 367 младежи са консултирани за професионално развитие. 99 - са участвали в Ателие за търсене на работа /услуга, която подпомага безработните лица да изведат на преден план позитивните си качества и умения, които в много случаи са определящи за успеха в търсенето на реализация/.

- В периода 01.01.2023 г. - 30.11.2023 г. постъпили на работа са 137 младежи.
- Към 30.11.2023 г. 131 са регистрираните младежи до 29 години, което е 10,5% от всички регистрираните безработни лица.

Предложение за дейности за 2024 г. за младите хора от община Търговище:

- Активиране на неактивни лица, приоритетно от групата NEETs – 50 младежи.
- Професионално ориентиране – 370 младежи.
- Включени в обучение за ключови компетенции и/ или професионална квалификация – 30 младежи.
- Подкрепа за намиране на работа – 150 младежи.

През 2023 г. Дирекция „Бюро по труда“ гр. Търговище, активно работи по реализацията на Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта и подписаното споразумение със социалните партньори - кметове на общини, регионални организации на работодателите, работниците и служителите, РУО на МОН, НПО и младежки организации. В срещите с работодатели при разкриване на свободни работни места и устройване на работа приоритетно се предлагат младежи. Активно се работи по възможностите за устройване на работа на младежи със средно, средно - професионално и висше образование.

Броят на безработните млади хора, регистрирани **в ДБТ – Попово**, към 31.12.2022 г., е 132 лица.

Равнището на безработица за Дирекция „Бюро по труда“ **гр. Омуртаг** към 31.12.2022 г., изчислено на база икономически активно население възлиза на 13,3%. За **община Антоново** този показател е 21,9%, а за община Омуртаг 11,2%.

Безработните младежи в края на м. декември са 12,7% от регистрираните 1 289 безработни лица в Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг. В община Антоново те са 15,5% от регистрираните 457 търсещи работа лица, а в община Омуртаг са 11,4 % от 862 регистрирани безработни.

Съпоставяйки тези стойности с показателя за област Търговище – 9,9 %, регион Русе – 10,3% и общо за страната 11,7%, е видно, че в двете общини на Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг реализацията на младите хора е затруднена.

В Община Омуртаг регистрираните безработните младежи към **31.12.2023 г.** е 149 лица. Броят на безработните младежи за Община Омуртаг в другите наблюдавани групи е както следва:

- Безработни лица с основно и по – ниско образование – 78 броя;
- Безработни лица без квалификация и специалност – 112 бр.;
- Безработни лица с намалена работоспособност/увреждания – 1 бр. ;
- Продължително безработни лица – 10 бр. ;

/Данни: Дирекция „Бюро по труда“ гр. Омуртаг/

За всички младежи, регистрирани в Дирекция "Бюро по труда" (ДБТ) гр.Омуртаг е осигурен достъп и публичност на информацията за свободни работни места, активни програми и мерки за заетост, възможности за обучение и заетост по Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021 – 2027г. и съответно включване в заетост.

В малките населени места безработните младежи предпочитат да започнат работа в населеното място - по програми към общинските администрации, за да не пътуват до местоработата намираща се в областния или общинските центрове.

Мнозинството млади хора на територията на област Търговище имат желание да развиват собствен бизнес, независимо от силната конкуренция. Те се нуждаят от подкрепа както при стартирането, така и при развиването на самостоятелен бизнес.

Дирекциите „Бюро по труда" в област Търговище през 2024 г, активно ще работят по реализацията на Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта и подписаното споразумение със социалните партньори - кметове на общини, регионални организации на работодателите, работниците и служителите, РУО на МОН, НПО и младежки организации. В срещите с работодатели при разкриване на свободни работни места и устройване на работа приоритетно ще се предлагат младежи. Активно ще се работи по възможностите за устройване на работа на младежи със средно, средно - професионално и висше образование.

3.4. Ангажираност, участие и овластяване на младите хора

3.4.1. Достъп до информация и услуги

Един от приоритетите в политиката на област Търговище е повишаване качеството и достъпът до информационни услуги в подкрепа на младежкото развитие.

Днес източниците на масова обществена информация са: електронни и печатни медии, образователни институции, обществени библиотеки и др. Те имат ключова роля за събирането, организирането и ползването на информация и за осигуряването на достъп до широк кръг информационни източници.

Област Търговище има изградена много добра културна инфраструктура в това отношение – обществени библиотеки, музеи, читалища. Те изпълняват и ролята на памет за миналото като събират, съхраняват и осигуряват достъп до материали, свързани с историята на общността или на отделни личности. Чрез предлагането на разнообразна информация те подпомагат хората да участват компетентно при обсъждането и вземането на решения по ключови проблеми. Културните институции на територията на областта успешно си сътрудничат с други организации, за да оползотворят по най-добрия начин ресурсите, с които разполагат: с Център за младежки дейности и инициативи – Търговище, ЦПЛР ОДК Търговище и др.

Бързото нарастване на обема на достъпната информация и продължаващите технологични промени вече имат значителен ефект върху обществените библиотеки и услугите, които те предлагат. Съхраняването, опазването и предаването на поколенията

на световното културно наследство е немислимо без процесите на дигитализация и неограничения достъп онлайн. Голяма част от обектите на историческата памет се съхраняват в библиотеката и днес те са едни от най-активните участници в процесите на изграждане на дигитални архиви на своите богати колекции.

От 2010 г. в резултат на инициативата „Глобални библиотеки“ в град Омуртаг и в селата Камбурово, Врани кон, Пъдарино, Обител, Плъстина се оборудваха компютърни зали със свободен режим на ползване и достъп до интернет.

Новият сайт на Регионална библиотека „Петър Стъпов“ е създаден в резултат от реализирането на проект, финансиран от Фондация „Глобални библиотеки - България“ през 2016 г. Дигиталната библиотека осигурява платформа в интернет пространството за широк достъп в електронен вид на документалното и нематериалното културно - историческо наследство в Търговишки регион и популяризирането му на местно, национално и международно ниво.

В изпълнение на целите си Регионална библиотека „Петър Стъпов“ – Търговище активно работи за подобряването на достъпа до литературни ресурси, разширяване на образователните програми и поддържане на културни инициативи и инициативи на изкуството. През периода за 2023г. са се реализирали редица културно-масови прояви, свързани с младежта, успешни събития и дейности като:

- в секторите „Читални за възрастни“ и „Заемна за възрастни“ се проведеха предвидените обучителни сесии. Ученици от града се запознаха със сайта на библиотеката, представените в интернет електронен каталог, каталог на нетрадиционните носители, БД „Краезнание“, начините за търсене и ползване на информация в тях. Специално място библиотекарите отделиха на представянето пред учениците и техните ръководители на Дигитална библиотека - „Мост през вековете“ – Търговище;

- по покана на Регионална библиотека "П. Стъпов" на 6 януари 2023 г. бе посрещнат Кристиан Талев - Криско в гр. Търговище. Пред многобройната публика той представи автобиографичната си книга "Пътят нагоре";

- по повод 14 февруари Регионална библиотека "Петър Стъпов" обяви национален конкурс на тема "Пред любовта и виното всички са покорни". Той се проведе в две възрастови групи: до 18 години и над 19 години. В него се включиха 119 участника от 39 населени места в България;

- на 2 и 6 март 2023 г. Регионална библиотека „Петър Стъпов“ отново бе домакин на традиционни концерти, организирани и проведени съвместно с Частна музикална школа „Доминанта“ в залата на библиотеката. Събитията бяха посветени на Международния ден на жената (8-ми март). Частна музикална школа „Доминанта“ е дългогодишен партньор на Регионална библиотека Търговище в усилията ѝ да подкрепя, насърчава и предоставя сцена за изява на младите изпълнители в града – пианисти, цигулари, китаристи;

- на 9 март 2023 г. бе посрещнат артиста и фокусник Ненчо Илчев в гр. Търговище;

- на 22 март 2023 г. в Регионална библиотека "П. Стъпов" се проведе информационна среща с представители на Бюрото по труда и библиотеката. По време на срещата присъстващите имаха възможността да се запознаят с услугите, които предлагат двете институции, както и да се информират за настоящи и бъдещи проекти, които биха били полезни за всеки трайно незаает, неучащ или за всяко заинтересовано лице;

- На 23 март 2023 г. бе посрещнат българския актьор, композитор, музикант, певец и филмов режисьор Стефан Вълдобрев, който пристигна в Търговище по покана на Регионална библиотека "П. Стъпов", а поводът бе представянето на „Книга за песните“ - първата книга на Стефан Вълдобрев, която може да се определи като литературен албум от текстове, поезия и биографични истории;

- Регионална библиотека "П. Стъпов" посрещна популярната българска певица Деси Добрева, а поводът бе представянето на "Лично и вкусно" - първата книга на Деси Добрева;

- на 31 май 2023 г. Регионална библиотека "П. Стъпов" беше домакин на мастер-клас на тема "Водни техники върху хартия", където проф. д-р Бисера Вълева сподели богатия си творчески опит и умения с ученици и възпитаници от Школа по изобразително изкуство "Артея", с ръководител Нели Димитрова;

- на 1 август 2023г. в "Детски отдел" на РБ „Петър Стъпов“ гр. Търговище се проведе първата среща на творците от клуб „Златното перце“. Това е нова инициатива, която се реализира през август;

- на 27 септември 2023 г. в Регионална библиотека "П. Стъпов" гостува автора и художник Даниел Атанасов – САТАНАСОВ;

- Проведена е Европейска седмица на програмирането. Европейската седмица на програмирането помага на милиони хора в Европа и извън нея да учат, да създават, да правят нововъведения и да се забавляват с цифровите технологии;

- на 1 ноември 2023г. се състоя представянето на един съвсем необикновен и дългоочакван комикс „Комикс – лято в Регионална библиотека“.

- на 21 ноември 2023 г. в Деня на християнското семейство и младежта Регионалната библиотека, бе домакини на възпитаниците от неделното училище към Храм "Св. Успение на Пресвета Богородица" - гр. Търговище.

В Център за младежки дейности и инициативи – Търговище продължава да функционира Младежки консултативен кабинет, в който се извършва психолого-консултативна дейност.

Специалисти – психолог и психотерапевт провеждат индивидуални консултации.

Съгласно приетия годишен план за младежта за 2023 година за община Търговище и изпълнението на заложените дейности в плана, чийто отговорник е ЦМДИ – Търговище осъществи всички планирани прояви.

Реализирани са шест броя тренинги – обучения за личностно развитие на младежи на възраст 15–18 години; през м. февруари 2023 г. се проведе заключителният етап от 24 –я общински конкурс за творчество " Слово и багра " за литература под надслов: „ Най-красивите за мен места"; на 21 и 22 март 2023 година са осъществени два поредни пролетни концерта с участието на всички творчески формации на Центъра; проведен общинския конкурс за изработване на творби от рециклирани материали "Еко фантазии" - 114 индивидуални и 22 колективни творби бяха получени в единадесетото издание на конкурса "Еко-фантазии" 2023, организиран от Младежки дом-Търговище.

През м. декември солистите на Балетна формация „Търговище" се представиха отлично и се завърнаха с призови отличия от Балканска танцова спартакиада „Търновска царица". ДФА „Шарено герданче", Балет ВЕГА, Школата по естрадно пеене, отново завоюваха отличия от Национални и международни конкурси.

Представителен детско-юношески ансамбъл „Шарено герданче", с ръководители Светла Стаменова и Анжела Георгиева, взе участие в концерт, наречен „Пътят" в Драматичен театър - Плевен. Много са наградите на ансамбъла от единадесетия МФФ „Фолклорен извор" - 10 колективни и 4 индивидуални награди. Сред тях се отличава наградата на БНТ – участие на „Шарено герданче" в предаването за фолклор „Иде нашенската музика". С ГРАН ПРИ и само първи места се завърна Школа за модерен балет "ВЕГА" от XI Международен детско-юношески фестивал-конкурс „СВЯТ, ИЗКУСТВО И МОРЕ", състоял се от 22 до 27 юни 2023 г. в КК Златни пясъци. Участваха състави от Украйна, Русия, Молдова, Полша и др. Школа за естрадно пеене/ Вокално студио "Ритъм" /, с ръководител Кремена Кряколова, спечели четири награди в различни възрастови групи от Арт фестивал "Сезони" – Бургас през м .юли 23 г.

Извън планираните прояви, в хода на творческия сезон екипът на Центъра, заедно с творческите формации, се включи в подготовката и реализацията на различни благотворителни инициативи – в помощ на болно дете, отбелязване на юбилейни годишнини и други.

По-голямата част от населението на по-малките общини живее в селата (2/3 от населението). На територията на общините в над 60-70%% от населените места има действащи читалища. Всички читалища разполагат със собствени библиотеки. Част от читалищата – предимно в по големите населени места, имат достъп до Интернет, компютърна и друга офис техника. Чрез предлагането на разнообразна информация те подпомагат хората да участват компетентно при обсъждането и вземането на решения по ключови проблеми.

3.4.2. Гражданска активност на младите хора

Мисленето сред младите хора за гражданска инициативност като „нещо безсмислено и губещо време" е сериозна заплаха за демократичните механизми в бъдеще. Ето защо целите на гражданското образование в училище са насочени към

личностното развитие и подготовката на младия човек за социалната му реализация.

Главната цел на това образование е да подпомага развитието и утвърждаването на младия човек като гражданин, който е автономна свободна личност, способна да поема отговорност за себе си и за другите. Насочено е към изграждане на социалната култура на учениците, която дава знания за ценностите, институциите, механизмите и процедурите на демократичното общество и изгражда умения за тяхното прилагане.

Основни принципи са:

- зачитане на човешкото достойнство и равните неотменими права;
- плурализъм и толерантност;
- достъпност до основните постижения на световната култура;
- личностно отношение, аргументираност и убеденост, творческо и критично мислене.

В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват интегрирано в обучението по образователните направления, интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, както и в часа на класа, в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден и в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие. Провеждат се разговори, беседи и игри, използват се презентации, филми и се разглеждат теми по „Гражданско образование“ в часа на класа, с цел усвояване от учениците на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълнение на задълженията и поемане на отговорности като членове на обществото; за формиране на гражданска ангажираност у учениците, мотивация за труд и опазване на околната среда; повишаване на знанията за здравословния начин на живот и развиване на умения, които водят към здраве.

На територията на областта всички ученици, включени в учебния процес, изучават гражданско образование в задължителна подготовка, а част от тях и в задължителноизбираема подготовка и извънкласни и извънучилищни дейности. Осъществява се от VIII до XII клас чрез предметите от КОО „Обществени науки и гражданско образование“ История и цивилизация, География и икономика, Философия (психология и логика, етика и право, философия) и Свят и личност.

Широк е кръга от заинтересовани страни: НПО, ОДК - Търговище, ЦМДИ, РИМ, Асоциация „НАЯ“, РЗИ, медии; студенти - доброволци от Великотърновския университет, които помагат на децата да разберат колко важно е образованието, поставят ги в допълнителна езикова среда и подпомагат интеграцията им чрез игрови и иновативни подходи в работата си др. Всички форми, които предлага ЦПЛР-ОДК Търговище дават възможност на участниците в тях да придобиват в неформална среда знания и умения, свързани с различни направления – наука, гражданско и здравно образование, изкуство и спорт. Град Търговище почти всяка година е домакин на републикански кръг от състезанието по приложно колоездене. В училищата функционират клубове към БМЧК,

където учениците проявяват инициативност при благотворителни каузи, организират благотворителни балове и отделят от свободното си време за работа с възрастни хора.

Участието в секторна програма „Еразъм+“ допринася за повишаване качеството на училищното образование, формиране на личността на учениците и развитие на компетенциите им. Стратегически подход в работата на образователните институции в област Търговище е наред с оползотворяването на свободното време на учениците да се издирват и развиват ученици с изявени заложби и талант. С цел надграждане на получените знания в училище са структурирани дейностите на Обединен детски комплекс – Търговище (ОДК). Там целогодишно се реализират занимания в постоянни форми за около 550 млади хора в областта на науката, гражданското образование, изкуствата и спорта. С цел реализиране гражданската активност на учениците към ОДК функционира Търговишки ученически парламент – форма за ученическо самоуправление на общинско ниво. В ученическия парламент членуват ученици от гимназиален етап от училищата на община Търговище. За изразяване на гражданската си позиция и формиране на отговорности, съществено значение имат изградените в училищата ученически съвети. Младежите участват при организацията на общински, областни и национални прояви, които се провеждат на територията на област Търговище.

Значими примери са: „Младежка борса за „идеи“, група във „Фейсбук“ за позитивните хора и Клуб „Евронавигатор“ – информационно студио с използване на ИКТ на тема: „Ние и Европа“, където е предоставена възможност на младите хора в полза на обществото да споделят своите предложения и идеи; кампания „Денят на Земята“ и „Часът на Земята“; изяви на ПТА „Северняче“ гр. Попово и „Шарено герданче“ гр. Търговище; създадените условия за организиране на свободното време на учениците в Прогимназия – гр. Омуртаг с групи за извънкласна дейност – Радио „Междучасие“ и кръжоци „Радиожурналистика“; участие на професионалните гимназии в проект „Ученически практики“ с включени и ученици със специални образователни потребности; АНТИ–СПИН кампании на училищата и др. Утвърдена е практиката един пълнолетен представител на БМЧК, избран от общото събрание на младежката организация, да представлява младежите в Областния съвет на БЧК Търговище.

3.4.3. Развитие на младежко доброволчество. Развитие и утвърждаване на младежката работа.

Развитието на доброволството е движеща сила за личностно развитие, учене, конкурентноспособност, солидарност между поколенията и формиране на гражданска самосъзнание. Доброволството предоставя много възможности на младите хора да проявяват хуманност и грижа за другите, както и за утвърждаване на общочовешки ценности. Нараства готовността на младите хора да участват в доброволчески акции, но все още са неразвити механизмите за публичното подпомагане на младежкото

доброволчество, като важна проява на солидарност и гражданска активност и форма за неформално учене.

По въпросите на доброволчеството на територията на Област Търговище работят активно следните организации: Българският младежки Червен кръст; Клуб на Нестопанските организации; Регионална здравна инспекция; Общински съвет по наркотични вещества и др.

Към края на 2023 годината броят на членовете на БМЧК – Търговище е 93. Броят на клубовете се запазва. Те са общо четири. Два от тях са на територията на град Търговище, и по един в Попово и Антоново. Всички нови членове на организацията са преминали обучение по общи знания.

Всички клубовете на БМЧК- Търговище разполагат с добра материална база.

През отчетния период областната организация реализира проектите „Да създадем пространство“, видео подкаст „БМЧК-аст“, кампания „Облечи усмивка и брой до 12“, включи се в младежките дейности по апела на МФЧК/ЧП в отговор на конфликта в Украйна. БМЧК-Търговище участва в съвместни кампании и инициативи с различни партньори- Общински съвет по наркотични вещества и Регионална здравна инспекция (дни за борба със зависимостите и тютюнопушенето, дни за борба с ХИВ/СПИН, възпоменание на жертвите на ПТП и др.), Търговишки ученически парламент, училища, образователен център „Усмивки“, Община Търговище, Полиция и др.

През 2023 г. 12 доброволци получиха грамоти за активна доброволческа дейност и по повод завършване на средното си образование. Всички новопостъпили членове на организацията са преминали обучение по общи знания за червенокръсткото движение, Български Червен кръст и Български младежки Червен кръст.

В училището в гр. Антоново доброволците проведоха презентации за историята, принципите и дейностите на организацията в различни класове.

Видео подкаст „БМЧК-аст“, който се излъчва в YouTube, Spotify, Instagram и TikTok. Първите предавания запознават слушателите и зрителите с принципите и ценностите на международното движение на Червения кръст и Червения полумесец, засягат темата за мотивацията на младите хора да станат доброволци. Реализирането на проекта стана възможно благодарение на финансовата подкрепа от нашите швейцарски партньори „Вариант 5“.

На официалната церемония по връчване на Национална награда за младежко доброволчество 2023 г. „Носи промяната. Бъди доброволец“ ,БМЧК – Търговище, в лицето на Алекси Георгиев, спечели наградата в категория „Въвеждане на иновация в дейностите на Българския младежки Червен кръст“. Наградата е присъдена за създаването на видео подкаст „БМЧК-аст“. Проектът получи и Специалната награда на Министерството на младежта и спорта.

На 29 - 30 април и на 4 - 5 ноември 2023 г. са проведени областни обучения по първа долекарска помощ.

Доброволците взеха участие и в обучение по Първа психологична помощ и психосоциална подкрепа през юни. През годината са проведени обучения по първа помощ в няколко училища (Първо СУ „Св. Седмочисленици“, Второ СУ „Проф. Никола Маринов“, ОУ „Христо Ботев“ гр. Търговище, СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Антоново) В периода март-юни доброволци проведоха подготовка на Ученическите екипи по първа помощ за областното и националното състезание. През месец май се проведе областно състезание на Ученическите екипи по първа помощ (УЕПП). Младежкият аварийен екип на БМЧК- Търговище взе участие в учение за отработване реакциите при пътнотранспортно произшествие. То се проведе на 05.09.2023 г. край гр. Попово.

През годината с демонстрации по първа помощ бяха отбелязани редица дати- Световния ден на първата помощ на 9 септември, деня без жертви на пътя- 20 септември, световния ден за възпоменание на жертвите на пътно-транспортни произшествия- 19 ноември. Доброволците участваха и в съвместни инициативи с други организации (Общински съвет по наркотични вещества, Регионална здравна инспекция), свързани с безопасността на движението по пътищата. През октомври БЧК- Търговище проведе поредица от обучения по първа психологична помощ и психосоциална подкрепа с ученици от девети, десети, единадесети и дванадесети класове на I СУ „Св. Седмочисленици“. Инициативата е в рамките на проект „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. Основната цел е да се формират базови познания и практически умения за реакция и защита на децата и учениците при бедствени и други кризисни ситуации. Ключов елемент по време на обученията беше учениците да се запознаят с възможните емоционални реакции следствие на внезапно възникнала кризисна ситуация, както и да усвоят техники за оказване на първа психологична помощ.

По повод 1 декември- Световния ден за борба с ХИВ/СПИН бяха проведени няколко инициативи: информационни акции в училищата в Търговище, Антоново и Попово, онлайн анкета, презентация с тийнейджъри от приемни семейства. В партньорство с Регионалната здравна инспекция в сградата БЧК - Търговище бяха проведени безплатни и анонимни изследвания за ХИВ/СПИН, хепатит В и сифилис. С информационна кампания в училищата и раздаване на брошури и презервативи беше отбелязан св. Валентин. Под мотото "Дишай свободно без цигарен дим" беше отбелязан 31 май- Световен ден за борба с тютюнопушенето. На площада пред Драматичния театър в Търговище беше проведена демонстрация с пушеща кукла и измервания на издишания въглероден монооксид. Акцията беше организирана в партньорство с Общински съвет по наркотични вещества, Превантивно информационен център и Регионална здравна инспекция. Целта на тазгодишната кампания по повод 26 юни (международен ден за борба срещу злоупотребата с наркотици) беше да се повиши осъзнатостта за това колко е важно отношението към хората, жертви на зависимости. Мотото на кампанията беше

"Хората на първо място: стоп на стигмата и дискриминацията, засилване на превенцията". Доброволците отбелязаха деня заедно с партньорите от Общинския съвет по наркотични вещества, Превантивно- информационен център и Регионална здравна инспекция Търговище. На пункта в парк Борово око те подредиха информационни материали, показаха техники за оказване на първа помощ при човек в безсъзнание, дискутираха с връстници причините за злоупотреба с психоактивни вещества. В гр. Антоново бяха изнесени презентации на тема „Здравословен начин на живот и хранене“.

По повод Св. Валентин-деня на влюбените доброволците изработиха различни накити за благотворителен базар. Той се проведе в дните от 12 до 14 февруари 2023г. Събрани бяха 1 640 лева, с които беше закупен вено скенер за детското отделение на МБАЛ Търговище. На 1 март 2023г. доброволците раздадоха на своите съграждани мартенички.

Благотворителната кампания на БМЧК Търговище "Облечи усмивка и брой до 12" отново бе проведена през тази година. Участваха 150 абитуриенти и техни учители. Всеки от тях направи дарение и облече тениска, изрисувана от дете с увреждания, в деня на изпращането на абитуриентите от училище. Доброволците проведоха ателиета с ученици от ЦСОП (Център за специална образователна подкрепа), от Училището за деца с увреден слух в Търговище и с деца- пациенти в детското отделение на МБАЛ-Търговище. Със събраната сума (1500 лв) беше закупен пулс оксиметър за педиатрията в Търговище, 4 градински люлки за ЦСОП и оборудване за площадка по безопасност на движението в Специално училище за ученици с увреден слух „Св. Иван Рилски“, Търговище.

През годината се проведоха обучения на различни теми по направление „Активно включване в социална среда“, а именно: по програмите „Хелфи“, „Екология и опазване на околната среда“ и „Критично мислене и дигитално-медийна грамотност“. Доброволците проведоха няколко ателиета по програма „Хелфи“ с деца от ОЗД „Пчелица“ и ученици от I СУ „Св. Седмочисленици“. През дните на лятната ваканция бяха проведени различни ателиета и игри с деца от детски градини и образователен център „Усмивки“.

БМЧК- Търговище е една от областните организации, в които се реализира проект „Да създадем пространство“, финансиран от Международната федерация на Червения кръст и Червения полумесец. Проведени бяха две ателиета по програмите „Хелфи“ и „Приятели с водата“ с 50 деца от Детска градина „Здравец“, гр. Търговище. Водещи на ателиетата бяха доброволци на БМЧК. Ателие по програма „Хелфи“ беше проведено и с 55 деца от Образователен център „Усмивки“. Децата са на възраст от 6 до 9 години.

По повод 26 юни - Международен ден за борба с наркоманиите и наркотрафика беше проведена информационна акция. БМЧК -Търговище отбеляза деня заедно с партньорите от Общинския съвет по наркотични вещества, Превантивно- информационен център и Регионална здравна инспекция- Търговище.

Може би най-значимата инициатива, проведена на младежкото пространство беше срещата с приемни семейства. На нея дойдоха 20 приемни деца и родители.

Интересни дейности по направлението реализираха доброволците от клуб „Добро сърце“, гр. Антоново. Събрани бяха средства за пострадалите от земетресението в Турция през месец февруари 2023 г. В периода 14 февруари- 1 март бяха организирани базари с ръчно изработени картички, сувенири и мартенички. Събраната сума от 500 лева беше преведена по сметката на БЧК за пострадалите в Турция.

Няколко дискусии бяха проведени с ученици от различни възрасти в часовете на класа. Ето някои от темите: „Да върнем вярата в доброто“, „Познаваме ли билките в нашия край“, „Лято е! Водата, наш приятел или враг“. От Коледната благотворителна кампания „Една снимка = една детска усмивка“ са събрани 1 066,40 лв. С тях са закупени подаръци за 7 деца от многодетни семейства и деца с по един родител.

Доброволците на БМЧК- Търговище участват изключително активно във всички кампании. Те са ценен ресурс за областната организация, благодарение на техните, идеи, хуманитарен заряд и отдаденост на каузата.

През 2023 г. „Асоциация НАЯ“ продължи работата си с доброволци на възраст 13-14 години от ОУ „Христо Ботев“ гр. Търговище. 10 доброволца бяха обучени по теми, свързани с насилие, основано на пола. Учениците-доброволци отбелязаха кампании, с насоченост към превенция на насилието над жени и деца. Отбелязаха „Свети Валентин“ с послания, написани на сърчица, за нетолериране на насилието над момичета и жени; Световният Ден на розовата фланелка против тормоза в училище беше отбелязан с информационни плакати и табла, поставени на видно място в училище; радиопредаване; хартиени розови фланелки и ленти с надпис „Не на тормоза в училище“. По случай 8 Март доброволците, чрез социалните мрежи, поздравиха всички дами с празника и изработиха картички за своите майки, а мотото на кампанията им беше „Нека уважението към жената не е само на 8 Март. По метода „връстници обучават връстници“ доброволците обучиха своите връстници какво е насилие, как да го разпознаваме и защо е важно да сигнализираме, ако сме потърпевши или свидетели, какво е трафик на хора, взаимоотношения между приятели и др.

През месец Октомври 2023 г. се обучиха близо 70 ученика на възраст 16-17 години от ПГИИ „Джон Атанасов“ гр. Търговище по темата „домашно насилие“, както и 5 педагози и педагогически специалисти как да осъществяват превенция на домашното насилие в училищна среда. Като резултат училището изработи „Програма за превенция на домашното насилие в училищна среда сред учащи 9-12 клас“.

Ученическите съвети към училищата организират: „Ден на самоуправлението“, „Дни на отворените врати“, „Мениджър за един ден“, „Ден на розовата фланелка“ „Да изчистим България заедно“, „Коледно настроение в класните стаи и коридорите на училището“, „Лов на съкровища“, „Зелена седмица“ и др.

Ученическите парламенти организират благотворителни акции за събиране на средства и подпомагане на деца с редки заболявания. В почти всички класове от гимназиален етап има доброволци на МБЧК, като голяма част от тях са с придобита правоспособност да обучават.

В национално и международно младежко доброволчество се ангажират младежите от скаутски клуб „Антола“, както и членовете на БМЧК „Ботевци- Попово“, клуб „Детелина“ към ПГСС и по проект „Училището зона за филантропия“. Сфери на дейност са: Първа помощ, Здравна просвета, Социално-помощна и Благотворителна дейност. Доброволчески благотворителни и еко-акции се провеждат не само в градовете, но и в селата. Скаутите участват и в международни лагери в Сърбия и Малта. Международното сътрудничество с НД „Вариант 5“ от Швейцария е системно и утвърдено повече от 20 години. То е източник на ресурси, които във всички случаи се ползват за социално подпомагане на уязвими деца и семейства. Посочените партньорски взаимоотношения се транслират в малки специфични проекти, които обхващат най-уязвимите лица.

Доброволството дава множество възможности на младите хора да изразят своя порив към хуманност и грижа за другите, както и да се утвърдят общочовешките ценности сред младото поколение.

3.5. Здравословен начин на живот.

Основните причини за влошаване на здравето на българските граждани, в това число и младежите са бедността, безработицата, влошена структура на доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, нездравословният начин на живот, свързан с непълноценното хранене, дистрес, съчетани и с други рискови фактори, като тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, употреба на наркотични вещества, ниска двигателна активност.

Всяка година се изготвя комплексна оценка на здравословното състояние на учениците от организирани колективи в област Търговище. Оценката се изготвя съгласно изискванията на Наредба №8 от 3 ноември 2016 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, Наредба №3 от 2000 г. за здравните кабинети в училища и детски заведения и на база постъпилите унифицирани таблици, предоставени от медицинските специалисти към здравните кабинети.

През 2022 г. на годишен профилактичен преглед от 34 начални, основни и средни общообразователни училища и професионални гимназии са подлежали 8757 ученика на възраст от 7 до 18 години, организирани в 448 паралелки. Учениците на възраст 14 – 18 години – 3717.

По пол разпределението е както следва:

- момчета на възраст 14 – 18 г. – 55.02 %
- момичета на възраст 14 – 18 г. – 44.98 %

През 2022 г. с профилактичен преглед са обхванати 8495 подрастващи – 97 %. С 2,17 % се е увеличил делът на прегледаните профилактично ученици в сравнение с 2021 г., когато обхватът е 94.83 %.

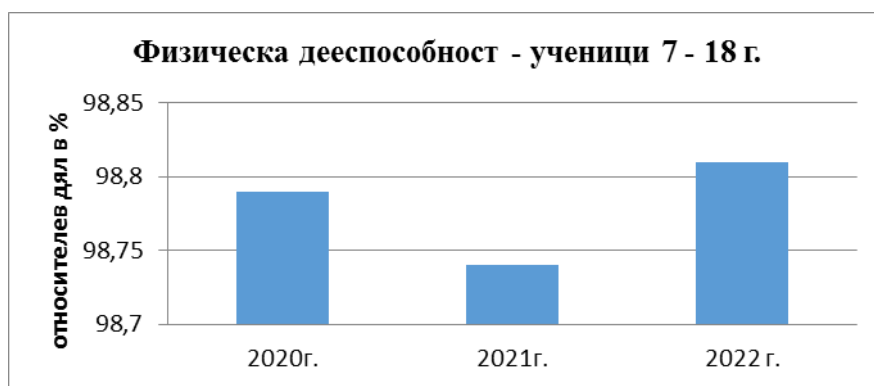
През 2022 г. в РЗИ – Търговище е получена информация за ръста и теглото на 8757 ученици, от които 3717 във възрастовата група 14 – 18 години. При учениците на възраст от 14 до 18 г. в границите на нормата по отношение на ръста са 69.88 % от момчетата и 65.49 % от момичетата. В границите на разширената норма попадат 21.91 % от момчетата и 25.3 % от момичетата. Извън нормата, съответно с повече от 2 стандартни отклонения под нея, са 2.93 % от момчетата и 2.45 % от момичетата, а над нея 5.28 % от момчетата и 6.76 % от момичетата. Наблюдава се намаление на ръста в норма за сметка на броя ученици в разширената норма.

По отношение на телесната маса при учениците на възраст от 14 до 18 год. с нормална телесната маса са 65.38 % от момчетата и 62.26 % от момичетата. В границите на разширената норма попадат 21.22 % от момчетата и 23.21 % от момичетата. Извън нормата, съответно с повече от 2 стандартни отклонения под нея са 3.37 % от момчетата и 3.47 % от момичетата, а с наднормено тегло са 10.03 % от момчетата и 11.06 % от момичетата.

През 2022 г. е намалял значително делът на децата с нормална телесна маса. Увеличен е броят на учениците с телесна маса в разширената норма и извън нормата.

Оценката на физическата дееспособност на учениците се извършва от преподавателите по физическо възпитание и спорт в училищата. Отчита се в анализа по броя ученици, получили оценка над среден (3) в часовете по ФВС. Данните сочат, че 99.07 % от момчетата и 97.85 % от момичетата от 14 до 18 години са с добра физическа дееспособност. Относителният дял на освободените от часовете по ФВС ученици е 1.43 %.

През 2022 г. 126 ученика от Центъра за специална образователна подготовка – гр. Търговище, III ОУ, IV ОУ и СУУС – гр. Търговище са включени в групи по лечебна физкултура.

На годишен профилактичен преглед през 2022 г. са преминали 8495 – 97 % от подлежащите ученици при 94.83 % за 2021 г. и 93.84 % за 2020 г.

Регистрирани са 1377 заболявания, т.е. 162.09 ‰ при 139.4 ‰ за 2021 г. и 128.62 ‰ за 2020 г.

Водещ проблем, установяван по време на профилактичните прегледи, продължава да бъде затлъстяването – 760 ученика от обхванатите с профилактични прегледи са със затлъстяване, т. е. 89.46 ‰ при 83.94 ‰ за 2021 г. и 80.67 ‰ за 2020 г. В структурата на регистрираните заболявания относителният дял е 55.19 % в сравнение с 2021 г. - 60.22 % и с 2020 г. - 62.72 %.

На второ място са очните заболявания, главно аномалии в рефракцията и акомодацията и смущения в зрението – при 128 ученика от обхванатите с профилактични прегледи, т.е. 15.07 ‰ при 13.43 ‰ за 2021 г. и 11.87 ‰ за 2020 г. В структурата на регистрираните заболявания относителният дял на учениците с проблеми в зрението е 9.3 % при 9.64 % за 2021 г. и 9.23 % за 2020 г.

Астмата е на трето място в структурата на заболяемостта в ученическа възраст. Регистрирана е при 104 ученика от обхванатите с профилактични прегледи, т.е. 12.24 ‰ при 9.96 ‰ за 2021 г. и 10.72 ‰ за 2020 г. и относителен дял 7.55 % от регистрираните заболявания при 7.14 % за 2021 г. и 8.33 % за 2020 г.

На четвърто място са „болести на ухото и мастоидния израстък“ – 45 ученика, главно „глухота“ – 5.3 ‰ при 4.63 ‰ за 2021 г. и 4.26 ‰ за 2020 г. и относителен дял 3.27 % от регистрираните заболявания при 3.32 % за 2021 г. и 3.31 % за 2020 г.

Вродени аномалии – при 33 ученика – 3.88 ‰ при 2.66 ‰ за 2021 г. и 1.96 ‰ за 2020 г. и относителен дял 2.4 % от регистрираните заболявания при 1.91 % за 2021 г. и 1.52 % за 2020 г.

Двукратно се е увеличил делът на болелите с диагноза „хипертонична болест“ – 1.65 ‰ при 0.81 ‰ за 2020 г.

Увеличение се наблюдава и при диагнозите „неврози“, „специфично забавяне в развитието“, „ДЦП“, „епилепсия“, „алергичен ринит“, „артропатии и сродни

заболявания", „плоско стъпало, придобито“, „гръбначни изкривявания“, „късни последици от травми и отравяния“ и „други“.

Наблюдението на заболяемостта в областта през последните години показва, че на преден план излизат заболявания, свързани по-скоро с начина на живот – обездвижване, неправилно хранене, дълъг престой пред компютъра и др. Наблюдава се и увеличение на вродените аномалии.

Наличните данни за регистрираните заболявания при профилактичните прегледи дават възможност да се анализира здравословното състояние на учениците в преходните периоди от развитието им – първи, седми и десети клас. При учениците от десети клас с профилактичен преглед са обхванати 709 ученика – 92.92 % при 95.21 % за 2021 г. и 94.11 % за 2020 г. Регистрирани са 187 заболявания – 263.75 от обхванатите с профилактичен преглед ученици имат здравословен проблем при 89.03 ‰ за 2021 г. и 127.77 ‰ за 2020 г., т.е. наблюдава се значително увеличение на заболяемостта при седемнадесетгодишните.

Затлъстяване – 143.86 ‰ при 34.84 ‰ за 2021 г. и 87.35 ‰ за 2020 г.

С болести на окото са – 15.51 ‰ при 19.35 ‰ за 2021 и 22.16 ‰ за 2020 г.

Астма – 19.75 ‰ при 7.74 ‰ за 2021 г. и 3.91 ‰ за 2020 г.

От данните се вижда, че на първо място доминира затлъстяването като проблем. През 2022 г. се е увеличил значително делът на затлъстелите ученици в тази група.

В структурата на водещите заболявания през последните три години участват едни и същи класове болести.

През 2022 г. на диспансерен учет са се водили 278 ученика или 3.27 % от всички прегледани ученици при 4.58 % за 2021 г. и 4.48 % за 2020 г.

Относителният дял на диспансеризирани на възраст 14 – 18 годишни - 47.28 %. По пол диспансеризирани момчета при 14-18 годишните са 60.43 %, а момичетата – 39.57 %.

Най-честият повод за диспансеризация са:

Болестите на нервната система и сетивните органи – 176 лица (относителен дял от всички диспансерни 63.31 %).

Заболявания на дихателната система – 48 лица (относителен дял от всички диспансерни 17.27 %). В тази група 83.33 % (40 ученика) са с диагноза Астма.

Болести на ендокринните жлези и обмяната – 12 лица (4.32 %, от които 8 ученика са с диагноза „Диабет“.

Болести на сърдечно – съдовата система – 11 лица (3.96 %), от които 6 лица с вродени сърдечни малформации (54.5 % от сърдечните заболявания).

Изводи:

По-голяма част от детското население в Търговищка област е с добро физическо развитие.

Медицински проблем за детската възраст в региона продължава да бъде затлъстяването. При учениците за поредна година той е на първо място. Социалното му значение се определя от развитието в по-късна възраст на редица заболявания – хипертония, сърдечно-съдови, мозъчно-съдови заболявания, диабет, липидни нарушения още от детска възраст и др. Относителния дял на затлъстелите ученици е 8.95 % от всички прегледани ученици. Освен генетичните фактори, които го детерминират, то е свързано до голяма степен с небалансираното хранене и хиподинамията, а през изминалите години и с пандемията COVID-19.

Данните от профилактичните прегледи и диспансерното наблюдение на деца и ученици за 2022 г. потвърждават необходимостта от системното им провеждане като

възможност за ранно откриване и отстраняване на здравни проблеми у подрастващите. От значение е още в детска възраст да се акцентира върху дейности за профилактика на хроничните незаразни заболявания, които съставляват значителен дял от патологията на възрастното население.

Нужно е по-добро взаимодействие между медицински специалисти и семейни лекари, за да се подобри обхващането с профилактични прегледи на децата. Медицинските специалисти към учебните заведения да информират родителите за провеждането на профилактични прегледи, като обяснят необходимостта от тях.

Медицинският специалист би могъл да работи по-активно с диспансеризираните деца, прилагайки индивидуален подход към всяко от тях.

За профилактика на водещите заболявания – затлъстяване, гръбначни изкривявания, смущения в зрението, астма медицинските специалисти е нужно да подобрят взаимодействието си с ръководствата на учебните заведения и да предлагат мерки за повишаване на двигателната активност.

С цел правилното физическо развитие да се съблюдава пълноценно и здравословно хранене.

За подобряване на здравословното състояние на детското население от областта е необходимо да продължи реализирането на регионални профилактични програми за преодоляването на конкретните здравни проблеми в областта, с ангажирането на медицински специалисти, педагози, родители и обществеността като цяло.

Проблеми:

Съществен остава проблемът с качествено извършване на профилактичните прегледи и акуратното им отразяване от страна на ОПЛ в учетната форма, съгласно Наредба №3. Често те се провеждат формално и частично, но се отчита, че са извършени в пълен обем. Не всички ОПЛ попълват правилно и изчерпателно талоните с антропометрични данни и комплексната оценка на здравето на децата и учениците.

Липсват данни за водещи се на диспансерен учет хронично болни. Взаимодействието между медицинските специалисти от здравните кабинети и ОПЛ в повечето случаи остава незадоволително. Поради тези причини не може да се изготви прецизна и цялостна оценка и анализът няма претенции за изчерпателност.

Родителите също недооценяват значението на профилактичния преглед за ранно откриване и своевременно лечение на заболявания и аномалии в детската възраст. Децата се водят на преглед при общопрактикуващия лекар при клинично изявен проблем.

Мерки:

- ✓ Поради това, че не всички учащи предоставят талони за профилактичен преглед по препоръка на РЗИ, медицинските специалисти от здравните кабинети към детските заведения и училищата осъществяват замервания на ръст и тегло на всички деца и ученици.

- ✓ Всяко лято, по време на задължителните обучения от експерти на РЗИ медицинските специалисти от областта се запознават с изготвения Анализ на здравословното състояние на децата и учениците. Целта е от своя страна медицинските специалисти да запознават с резултатите ръководствата на учебните заведения и родителите, като се предлагат конкретни инициативи за подобряване на здравословното състояние.
- ✓ По Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести се осъществяват редица обучителни мероприятия, свързани със здравословното хранене, небалансираното хранене и болести, свързани с него, значението на храненето и двигателната активност за изграждане на здрави кости, оралната хигиена, обща хигиена и др.
- ✓ По повод 31 май – Световен ден без тютюнопушене, РЗИ-Търговище съвместно с БЧК и ОБСНВ проведе кампания сред жителите и гостите на гр. Търговище пред Драматичния театър за измерване на въглероден монооксид в издишан въздух на желаещи пасивни и активни пушачи, жители и гости на града. Мотото на тематичния ден бе: „Отглеждай храни, а не тютюн“, който е насочен за популяризирането дейността на Кабинета за консултиране и отказване от тютюнопушене.
- ✓ Гостуване на мобилна форма на Консултативен кабинет за отказ от тютюнопушене и измерване на въглероден оксид в издишан въздух и количеството на карбоксиемоглобин в кръвта, и измерване на белодробните функции чрез апарата „Спирометър“ в училищата: ПГпо Електротехника и строителство, ПГпо Земеделие, ПГпо Икономическа информатика „Джон Атанасов“ и II ОУ „Н. Й. Вапцаров“ и ОУ „Г. С. Раковски“ с. Голямо Ново.

Проведени са 17 обучения сред 397 лица на възраст 15 – 29 години от община Търговище по темите:

„Отглеждайте храни, а не тютюн“; „Защо животните пушат?“; „Какво печелим и какво губим, когато пушим?“; „Да спечелим заедно! Един ден без никотин!“; „Вейп“ и др.

През 2023 г. се направиха 7 обучения сред 165 лица на възраст 15 – 29 години от община Търговище. Представени им бяха темите: „Алкохол. Какво ни причинява?“, „Вредата от употребата на алкохол върху шофирането“ - 120 ученика имаха възможност да използват алкоочила.

За популяризиране на 16 ноември – Международен ден без тютюнопушене, до всички училища на територията на община Търговище е изпратена покана за участие в инициативата Национално предизвикателство „Да спечелим заедно! Един месец месец без никотин!“. Обявена бе инициатива „Отворени врати за посещение в Кабинета за консултиране и отказване от тютюнопушене“.

Една от основните цели на дейността на РЗИ е промоцията на здраве и профилактиката на болестите. Инспекцията работи самостоятелно и в сътрудничество с партньори по различни национални и регионални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в околната среда. Разширяват се инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот чрез интерактивни обучения, беседи, дискусии, масови мероприятия, публикации в местните печатни и електронни медии и на сайта на Инспекцията.

В РЗИ – Търговище функционира консултативен кабинет за отказ от тютюнопушене. В кабинета се прилага комплексен подход към пациентите, търсещи помощ и желаещи да се откажат от тютюнопушенето. Психолог провежда среща и разговор с клиента, изготвя индивидуален профил по тестова методика и предлага адаптирана към нуждите и предпочитанията на лицето програма за отказ от употреба на тютюневи изделия. В кабинета може също да се получи информация за влиянието на тютюнопушенето върху здравето и да се осъществи индивидуално замерване нивото на въглероден моноксид в издишания въздух, което е косвен белег за засягане здравето на организма. Посещенията в кабинета са регламентирани в определени дни и часове след предварително записване по телефона.

РЗИ работи по различни Национални програми самостоятелно и в сътрудничество с Клуб на НСО, БМЧК, Община Търговище, педагогическите колективи на училищата и детските заведения, медицинските специалисти към здравните кабинети и др.

Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021 – 2025 г. включваща:

- Тютюнопушене;

2023 г. - 17 обучения сред 397 лица на възраст 15 – 29 г.

- Злоупотреба с алкохол;

2023 г. – 7 обучения на 165 лица на възраст 15 – 29 г.

- Хранене;

2023г. – 7 обучения на 51 лица на възраст 15 – 29 г.

- Физическа активност;

2023 г. – 3 обучения на 41 лица на възраст 15 – 29 г.

Отбелязан бе Европейският ден за борба със затлъстяването – 19 май.

По време на пролетния панаир на града се разпространиха тематични здравно-информационни материали.

Отбелязан бе Световната седмица на кърменето с предоставяне на здравно-информационни материали, насочени към браменни и кърмещи жени на женски и детски консултации и здравно-консултативния център към МБАЛ Търговище.

През м. ноември бе обявена традиционно „Седмица за борба със затлъдяването“.

Проведоха се обучения по различни теми свързани със здравословното хранене и вредата от употребата на енергийни напитки в училищата от гр. Търговище.

Учениците с насоченост „Готварство“ от ПГ по Туризъм и хранително-вкусови технологии „Алеко Константинов“ гр. Търговище приготвиха рибни ястия във връзка с празника Никулден, които сервираха по протокол.

На 10 май – Световен ден на физическата активност бе проведен спортен празник във II СУ „Проф. Никола Варинков“ и III ОУ „П.Р.Славейков“ гр. Търговище под мотото „Движението – това е здраве“.

Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции:

2023 г. – 12 обучения сред 311 лица на възраст 15 – 29 г.

Борба с наркотиците:

2023 г. – 2 обучения на 46 лица на възраст 15 – 29 г.

Здравна стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства:

2023 г. – 12 обучения на 185 лица на възраст 15 – 29г.

Експертите от отдела провеждат обучения по училища при поискване. Изготвят се и се разпространяват здравно – образователни материали. При поискване се консултират и граждани по теми, касаещи здравето и здравословния начин на живот. Отбелязват се традиционните дни на здравето с различни мероприятия и кампании.

Български младежки Червен кръст-Търговище работи в тясно сътрудничество с Общинския съвет по наркотични вещества. Традиционно с подходящи инициативи се отбелязват различни дати, свързани с превенцията на зависимости - 31 май, 26 юни и др. Важно място в здравно- просветната дейност заема промотирането на безопасното сексуално поведение и подобряването на репродуктивното здраве. БМЧК е организатор на тематични игри, насочени към превенцията на зависимостта от алкохола, цигарите и наркотиците.

В ЦПЛР-ОДК Търговище се разшири въвеждането на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование във в целогодишните форми на работа, както и чрез организиране на различни събития. През 2023 г. продължи проучването на здравословното състояние на децата и учениците в Община Търговище. Направена е безплатна диагностика на деца и ученици, след подадени декларации за съгласие от родителите. Продължават заниманията по Лечебна физкултура – Кинезотерапия.

ЦПЛР-ОДК Търговище, организира и провежда спортните турнири на ученическите игри за Община Търговище. В общината се провеждат спортни турнири по – футбол, волейбол, баскетбол, бадминтон, тенис на маса и шахмат. Цялостната дейност в това направление се осъществява по Правила за организиране и провеждане на ученическите игри, които се утвърждават за всяка учебна година със Заповед на

Министъра на младежта и спорта. Изготвя се Спортен календар, в който се включват и спортни прояви, извън ученическите игри.

Общинска администрация Търговище, провежда редовни срещи с участието на здравни работници, експерти в сектор образование, младежи, представители на училищата и спортните клубове с цел обсъждане на теми, свързани със здравословния начин на живот сред децата и младите хора.

Община Търговище разпределя средства от общинския бюджет за спорт през 2023 г. и спортни клубове (около 23 на брой, посетени над 800 деца и младежи), от които за 2023 г. са финансирани 17 спортни клуба. Една част от тях постъпиха директно в клубовете като стимул за постиженията им. Въпреки, че поема разходите по поддръжката и експлоатацията на базите и съоръженията, Община Търговище не реализира приходи от наем. Местната администрация ги предоставя на клубовете безвъзмездно, в изпълнение на договори. Община Търговище осъществява контрол върху разходването на финансовите средства, като изисква в началото на всяка календарна година финансов отчет за предходната година от всеки спортен клуб, получил финансово подпомагане от Общината.

В края на 2023 г. бяха наградени най-добрите спортисти и отбори на годината с официална церемония.

Спортните клубове и организации, ползващи и стопанисващи общински спортни имоти, създадоха условия и осигуриха достъп на гражданите, желаещи да се занимават със спорт. За развитие на спорта в малките населени места Община Търговище финансира и подпомага аматьорския футбол в селата. Съвременния спорт изисква тренировъчния процес да се води от високо квалифицирани треньори, ангажирани целодневно в своята работа. Задължително трябва да бъдат запознати с най-новите методики за физическа и психологическа подготовка на своите състезатели. За да се реши този проблем се изисква всеки спортен клуб да представи документи за квалифицирани педагогически кадри, регистрирани в Министерството на спорта. При липса на такива не се подпомагат финансово от Община Търговище.

През 2023 г. се увеличи броя на хората, практикуващи физически упражнения, спорт и социален туризъм. Физическото възпитание и спорта се утвърди, като средство за здравословен начин на живот. Разшири се и се модернизира спортната база, като спортните обекти и съоръжения се приведоха в съответствие с международните стандарти и нормативни изисквания.

През 2023 г. се обнови площадката в квартал "Запад" 3, както и спортното игрище в близост до нея. Освен нови настилки и съоръжения, там са поставени и нови пейки, монтирани са и перголи. Има ново осветление и озеленяване. Подменен е баскетболният кош на игрището. Монтирана 3-метрова ограда и вратички за футбол.

Обновявано и игрището за тенис на корт в квартал "Запад" 1. Тенеренът е от близо 2 дка. Монтирана нова ограда и са разчертани по едно игрище за тенис и за

волейбол. Монтирани са и тенис маси. Обновено е игрището, намиращо се между бул. „Митрополит Авдей“ и ул- Георги Бенковски“ №9.

За развитието на детско-юношеския спорт се стимулираха децата с постигнати добри резултати от състезанията със стипендии. Училищата и детските градини организират много спортни прояви на деца и ученици от всяка възраст, като с това подпомагат за развитието на нравствените ценности на спорта и човешкото достойнство. Създават условия и предлагат възможности за спортуване и туризъм, с оглед пълноценен отдих, развлечение и емоционално обогатяване на личността и придобиване на необходимите организационно-управленски, материално-технически и финансови условия и предпоставки за подобряване на физическата дееспособност на гражданите на общината, на детско-юношеския спорт и социалния туризъм. В гр. Търговище има спортно училище с традиции.

Физическото възпитание и спорта се утвърди, като средство за здравословен начин на живот.

Спортната дейност в Община Омуртаг се развива по няколко начина: като дейност на общинската администрация и като дейност в училищата. За регистрираните по ЗЮЛНЦ спортни клубове, ежегодно Община Омуртаг заделя значителен финансов ресурс за развиване на конкретната спортна дейност. Стриктно се изпълнява спортният календар на общината. Организираните общински спортни мероприятия са в областта на леката атлетика, футбола, шахмата. Училищните отбори активно се включват в регионални и национални състезания. Развиващи дейност са спортните клубове по волейбол, бокс и футбол в град Омуртаг и с. Обител. Високи постижения за община Омуртаг на европейско, национално и местно ниво има Боксов клуб- Омуртаг и волейболния училищен отбор на ОУ „Акад. Даки Йорданов“ гр. Омуртаг. За развитие на спортното дело също така е изградена комбинирана спортна площадка с баскетболно и волейболно игрище и игрище за развлекателни игри /минифутбол/.

Младите хора в Община Омуртаг се информират и придобиват умения и знания за здравословен начин на живот чрез осъществени съвместни инициативи на МКБППМН- Община Омуртаг и БЧК - гр. Търговище, както и от медицинските специалисти по училища. Основната цел на съвместните инициативи е водене на здравословен начин на живот от страна на подрастващите в общината, непрекъснато насърчаване на физическа активност и спорт сред младите хора, участие на младите хора в кампании по превенция на болести, предавани по полов път, тютюнопушенето, начина на хранене, предотвратяване на наднорменото тегло, двигателния режим, времето за почивка, безопасност на движение по пътищата и др.

На територията на община Антоново има няколко спортни клуба, които вземат активно участие в спортния живот: Фк „Тузлушка слава“ – гр. Антоново, ФК „СОКол“ – с. Трескавец, С-е „ Работнически клуб спор и здраве – Антоново“. Сред подрастващите се създава мотивация за системни спортни занимания. На всички желаещи да спортуват е

осигурен достъп до спортни площадки на открито на територията на община Антоново. Всяка година на всички училища и детски градини по ПМС 129 се осигуряват средства за развитието на физкултурата и спорта.

3.6. Социалното включване на младите хора

До навършване на 18 години за младежите в риск действа Законът за закрила на детето. Действащата нормативна уредба позволява добри практики на работа в случай на дете в риск, съгласно които социалните услуги в специализирана институция или от резидентен тип могат да се ползват след 18-та година до навършване на 20 годишна възраст, ако младежът учи. Също така, чл.144 от Семейния кодекс създава правна възможност за учащи се младежи да получават издръжка от своите родители до навършване на 25 годишна възраст. В случаите, когато те са лишени от родителска грижа, държавата и обществото следва да предприемат мерки за закрила.

Все още е ограничен достъпът на младите хора в риск до целенасочени и качествени социални услуги в общността, особено в малките населени места. В училищата са сформирани комисии по превенция на деца в риск, които всяка учебна година приемат план за работа с основна цел – предотвратяване на конфликти ситуации. Функционира МКБППМН, която извършва превантивна дейност, макар и само с млади хора до 19 годишна възраст. Общините работят по програма за превенции на рисковото поведение сред подрастващите и промоция на здраве.

На територията на област Търговище са закрити всички специализирани институции за деца.

В Община Търговище съществува Обществен съвет за социално подпомагане, който оказва съдействие за провеждане на политиката в областта на социалните помощи и социалните услуги в общината, при проучване на потребностите, при планирането на социалните услуги в общината, както и в процеса на предоставяне и наблюдение върху социалните услуги.

През 2023 година продължи проекта на Община Търговище „С грижа за теб“. Основната цел на проекта е превенция на социалното изключване, намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции в ранното детско развитие – създаване и функциониране на Комплекс за здравни и социални услуги в общността. Проектът включва предоставянето на седем социални и здравни услуги разпределени в два центъра: Център за ранна интервенция на деца с уврежданията включващ „Ранна интервенция на уврежданията“ и „Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“ и Център за консултиране, подкрепа и здраве в семейството, включващ: „Предоставяне на психологическа подкрепа и консултация на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения“, „Семейно консултиране и подкрепа“, „Индивидуална и групов работа с деца и родители, с цел посещаване на детска градина“, „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната

готовност на децата за равен старт в училище" и „Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията“.

Социални асистенти по механизма „Лична помощ“: се възползват 27 души в общината. Услугата включва ежедневна почасова подкрепа в домашна среда на деца и младежи с трайни увреждания и в невъзможност за самообслужване.

На територията на община Търговище са развити и функционират следните социални услуги за млади хора в неравностойно положение:

- Звено „Майка и бебе“ – превенция на изоставянето на деца;
- Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания с потребност от постоянни мед. грижи - Резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната с постоянна медицинска грижа;
- Дневен център за деца с увреждания, деца 0-18 г. с увреждания - превенция на изоставянето, дневна грижа в подкрепа на родителите на деца с увреждания;
- Център за обществена подкрепа (ЦОП) към КСУДС, деца и семейства в риск, деца, отпаднали от училище и в риск от отпадане от училище - ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; развиване на приемна грижа; осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; превенция на изоставянето; превенция на насилието;
- Център за социална рехабилитация и интеграция към КСУДС, деца и младежи с увреждания - медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, умения за самостоятелност; мобилни услуги от рехабилитатор и психолог;
- Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания, деца без увреждания - резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната;
- Дневен център за пълнолетни лица с увреждания, лица с увреждания - дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация;
- Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания, деца и младежи с увреждания -резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната;
- Дневен център за пълнолетни лица с увреждания към КПЗГО, лица с психични разстройства - дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация;
- ЗЖ за лица с психични разстройства 1 към КПЗГО, кв. „Бряг“ - Търговище, лица с психични разстройства - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация;
- ЗЖ за лица с психични разстройства 2 към КПЗГО кв. „Бряг“ - Търговище, лица с психични разстройства - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация;
- Защитено жилище за лица с умствена изостаналост с. Лиляк, общ. Търговище, лица с умствена изостаналост - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация;

- Дневен център за пълнолетни лица с увреждания с. Макариополско, общ. Търговище, лица с деменция - дневна грижа в подкрепа на лицата с деменция;

- Защитено жилище за лица с психични разстройства с. Съединение, лица с деменция- резидентна услуга - подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация.

- Център за социална рехабилитация и интеграция към Асоциация Ная – жертви на домашно насилие.

- Комплекс за социални услуги „Дъга“ – гр. Търговище – за деца и младежи

Предлага се социална услуга по Механизъм лична помощ, насочена към лица с увреждания, включително деца. През 2023 г. от услугата са се възползвали 27 души.

Най-благородната и значима дейност на доброволците на БМЧК е работата им в подкрепа на деца от уязвими групи. Мотиватор за доброволците е работата с деца от приемни семейства, деца с увреждания, хора в неравностойно положение. Голяма част от доброволците преминават обучение по социално - помощна дейност.

Мерките за социално подпомагане и социално включване на младите хора се изпълняват от Дирекция „Социално подпомагане“ гр. Омуртаг, като същата оказва помощ и подкрепа на младите хора в риск при наличие на потребност по реда на Закона за социално подпомагане и правилника за неговото прилагане. Съществено измерение в политиката за социално включване на младите хора е осигуряването на материална подкрепа и подпомагането на семействата с деца.

Социалната политика за децата в Община Омуртаг се изпълнява и чрез сформирана Комисия за закрила на детето, която ежегодно изготвя „Общинска програма за закрила на детето“. В нея приоритетно са заложили стандарти за социална политика, подкрепа на детето и семейството, образование и медицинска грижи, като задължава отговорните институции по закрила на детето да защитят специалните права на децата с цел подобряване качеството на живот на децата живеещи на територията на общината. Програмата създава условия за формиране и изпълнение на политики, свързани с правата и отговорностите на децата.

За целевата група деца и младежи в риск в неравностойно положение са планирани социални услуги по видове, но тяхното функциониране се влияе от държавната политика в тази сфера. Основен „инструмент“ в превенцията на социалното изключване на тези хора, включително младежи е реализирането на механизма за лична помощ по Закона за личната помощ. На територията на общините Омуртаг и Антоново няма функциониращи социални услуги, които да са в подкрепа на младите хора от 15 до 29 години.

От дирекция „Социално подпомагане“ - Попово се подпомагат родители с месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст по чл. 8д от Закона за семейните помощи за деца.

В Общините Попово и Опака са разкрити и функционират следните социални услуги, подходящи за млади хора на възраст от 15 до 29 години в неравностойно положение, подпомагащи интегрирането им в общността:

- Център за социална рехабилитация и интеграция в гр. Попово, с капацитет 55 места. В ЦСРИ лицата, получават разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, обучение и подкрепа за придобиване трудови умения, общностна работа, насочени към обучения за водене на самостоятелен начин на живот подпомогнати от специалисти. До ЦСРИ е осигурен безпрепятствен достъп, същият е осигурен и до ползваните помещения в центъра в съответствие с нормативните изисквания за достъпна среда. ЦСРИ разполага и със специализиран транспорт, което допринася за интегрирането на лицата и децата с увреждания. От заетите общо 56 потребители 16 са на възраст от 15 до 29 години.

- В гр. Попово е разкрит и Център за обществена подкрепа с капацитет 30 лица. Целевата група са деца и младежи в риск и техните семейства от общността, младежи, напускащи услуги в специализирана среда – резидентна грижа, бременни жени, кандидати за или вече одобрени приемни семейства, кандидати за или вече одобрени осиновители. Към 31.12.2022 г. ЦОП – Попово работи с 27 потребители на услуги, като от тях 14 са на възраст от 15 до 29 години. Към Центъра са насочени и 10 младежи от Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания за подготовка за самостоятелен живот и справяне с житейски проблеми.

Функциониращите социални услуги от резидентна грижа в община Попово са следните:

- две Защитени жилища за лица с умствена изостаналост в с. Медовина. От заетите към момента 17 потребители в двете Защитени жилища към 31.12.2022 год. няма лица в посочената целева група до 29 годишна възраст;

- в с. Медовина функционира ЦНСТ за лица с умствена изостаналост с капацитет 12 места, като от заетите към 31.12.2022 г. 12 потребители, само едно лице е от посочената целева група до 29 години.

- Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост в с. Медовина, с капацитет 50 потребители, към 31.12.2022 г. няма потребителите от посочената целева група до 29 години.

- функционират два Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания с капацитет по 12 всяко. Към 31.12.2022 г. от посочената целева група настанени са 8 младежи, с които се работи за изграждане на умения за самостоятелен живот с оглед приобщаването им в обществото след напускане на социалната услуга.;

- в гр. Попово функционира и Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания. В Центъра към 31.12.2022 г. са настанени общо 10 потребители, от които 2 деца и 6 младежи до 29 години. На децата и младежите е предоставена жизнена среда, близка до семейната с възможност за пълноценно израстване и развитие.

Тези от тях на които здравословното състояние позволява посещават масово училище с оглед изграждане и поддържане на социални контакти извън тези в „центъра“.

ДСП Попово осъществява подкрепа за социално включване на млади хора до 29 години в риск от социално изключване, съобразно социалния статус, здравословно състояние и заетост посредством предоставяне и на месечни помощи по реда на чл.9 от ППЗСП. В общините Попово и Опака се предоставя социална услуга „Топъл обяд“.

Най-благородната и значима дейност на доброволците на БМЧК е работата им в подкрепа на деца от уязвими групи. Мотиватор за доброволците е работата с деца от приемни семейства, деца с увреждания, хора в неравностойно положение. Голяма част от доброволците преминават обучение по социално - помощна дейност.

3.7. Младежка престъпност

От 14 годишна възраст възниква възможността за реализиране на наказателна отговорност по отношение на младия човек за извършени от него престъпления.

Зачестяват случаите на противообществени и противоправни прояви сред млади хора от по-ниските възрастови групи. Около две трети от осъжданите всяка година младежи не ходят на училище и/или нямат работа. Запазва се висок процентът на рецидива сред младите правонарушители.

Статистиката през последните години показва застрашителни тенденции на нарастване броя на непълнолетните извършители на престъпления и на относителния дял на младите хора до 29 години сред затворническата популация и сред водачите на моторни превозни средства, причинили пътно-транспортни произшествия.

Във връзка с изпълнение на Националната стратегия за младежта извършените дейности на РУ Полиция – Търговище за 2023 г. са:

- Активно участие в базови обучения за прилагане на системата за проследяване на случай на дете в риск за работещи с деца;
- Участие в програми и обучения на Общински съвет по наркотични вещества – Търговище;
- Проведени часове на полиция в училищата в община Търговище по утвърдени графики;
- Проведен конкурс за рисунка на тема „Аз и детско Полицейско управление“, като спечилилите призови места са изпратени за участие в Националния конкурс;
- Целогодишна съвместна работа с РУО-Търговище, МКБППМН, ОЗД и НПО и други.

През 2023 г. РУ Полиция – Търговище работи по различни програми, като:

- Национална програма „Работа на полицията в училищата“;
- Национална програма „Предпазване на младите хора от престъпления“;
- Национална програма „Детско полицейско управление“.

Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН) съвместно с детските педагогически стаи и органите на образованието и при широкото съдействие на обществеността изпълняват следните задачи:

- Организируют и координируют социалнопревантивната дейност на територията на общината, издирват и установяват съвместно с инспекторите при детските педагогически стаи и дирекциите "Социално подпомагане" малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ, и вземат мерки за тяхната социална защита и развитие;

- Разглеждат възпитателни дела за противообществени прояви, извършени от малолетни или непълнолетни, и престъпления, извършени от непълнолетни;

- Налагат възпитателните мерки по чл. 13, ал. 1, т. 1 - 10 и 12, както и правят предложения до съда за налагане на възпитателните мерки по т. 11 и 13;

- Привеждат в изпълнение мерките по чл. 13 и 15 и осъществяват контрол върху изпълнението им;

- Съдействат на лицата, излезли от социално-педагогическите интернати, от възпитателните училища-интернати, от поправителните домове и приютите за безнадзорни деца, пред компетентните органи за уреждане на основните им битови, трудови и социални проблеми;

- Следят отблизо поведението и развитието на малолетните и непълнолетните, излезли от възпитателните училища-интернати и поправителните домове, както и на осъдените условно или на предсрочно освободени от поправителните домове, и вземат мерки за тяхното по-нататъшно правилно развитие;

- Упражняват контрол за спазването от работодателя на режима и условията за работа, установени за непълнолетните, настанени на работа по този закон, и при установяване на нарушения сезират компетентните органи;

- Подпомагат родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си;

- Упражняват контрол върху намиращите се на територията на общината детски педагогически стаи и върху дейността на настойниците и попечителите на малолетните и непълнолетните;

- Налагат мерките по чл. 15 от ЗБППМН на родители;

- Разработват и изпълняват мероприятия по програми и дейности за предотвратяване и ограничаване на криминогенните фактори;

- Изучават състоянието и причините за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в общината и правят предложения пред съответните държавни органи и обществени организации.

Компетентен орган да разглежда възпитателни дела за противообществени прояви, извършени от малолетни или непълнолетни, и престъпления, извършени от

непълнолетни, освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, е местната комисия по настоящия им адрес, като разглеждат случаите, когато:

- малолетни на възраст от 8 до 14 години са извършили противообществени прояви;

- непълнолетни на възраст от 14 до 18 години са извършили противообществени прояви, както и когато непълнолетни, извършили престъпления, са освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс и делото е изпратено за разглеждане от местната комисия;

- непълнолетни са извършили деяния, за които по друг нормативен акт се предвижда налагане на възпитателна мярка.

През 2023 г. Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН)-Търговище образува 48 възпитателни дела във връзка с получени 35 преписки от Районна прокуратура и 13 сигнала от Районно управление Търговище към ОД на МВР Търговище.

Престъпленията и противообществените прояви са извършени от общо 55 малолетни и непълнолетни лица (в т.ч. 12 момичета), по отношение на десет от тях са образувани повече от едно дело през годината.

Общо 32 лица (в т.ч. 8 момичета) от преминалите през МКБППМН за извършени от тях престъпления са на възраст от 15 до 18 години, като четири момчета са извършили общо 14 противоправни деяния.

За преодоляване на отклоненията в поведението психолозите към МКБППМН консултираха индивидуално 22 непълнолетни лица (в т.ч. 9 момичета).

Десет обществени възпитатели към МКБППМН работиха индивидуално с общо 65 непълнолетни лица на възраст от 15 до 18 години, поставени под надзор по чл. 13, ал. 1, т. 5 или по чл. 41 от Закона за БППМН.

На четирима младежи бяха наложени мерки по чл. 13, ал. 1, т. 10 от ЗБППМН – „Задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото“, а на двама „Предупреждение за настаняване във възпитателно училище- интернат с изпитателен срок до 6 месеца“.

През 2023 г. няма настанени непълнолетни лица във Възпитателно училище - интернат или в Социално-педагогически интернат.

Извършени дейности на МКБППМН – Търговище за 2023 г.

№	Дейности, които са изпълнени	Срок/ Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1.	Запознаване с работата на МКБППМН и обществените възпитатели Обхванати са 667 младежи.	През цялата 2023 г.	МКБППМН	МКБППМН
2.	Превенция на насилието и агресията сред младите хора. Обхванати са 141 младежи	През цялата 2023 г.	МКБППМН	МКБППМН
3.	Повишаване на правната култура на младите хора.Запознаване със Закона	През цялата 2023 г.	МКБППМН	МКБППМН

	за БППМН и Наказателния кодекс Обхванати са 177 младежи			
4.	Повишаване на здравната култура на младите хора.Превенция на употребата на алкохол и психоактивни вещества Обхванати са 65 младежи	През цялата 2023 г.	МКБППМН	МКБППМН
5.	Консултиране на непълнолетни за преодоляване на отклоненията в поведението Обхванати са 22 младежи	През цялата 2023 г.	МКБППМН	МКБППМН

Целогодишно се планират и провеждат редица мероприятия, съвместно с “РЗИ”, “МОН” и други институции, целящи предотвратяване извършването на нарушения и престъпления срещу наблюдаваната категория лица, както и такива извършвани от самите тях.

Превенцията сред децата и младежите е предпоставка за ограничаване на общата престъпност и грижа за бъдещето на нацията. Наличието на устойчиви криминогенни и виктимогенни фактори, които действат по отношение на тези възрастови групи, налага да се активизират превантивните въздействия на различни институции, работещи с деца, като се използват образованието, културата, изкуството, спортът и всички други средства за развитие на младата личност. От особено значение е извършването на ранна превенция на противообществените прояви, възпитанието в дух на отговорност и развиването на гражданска култура. Сред основните отговорни институции се открояват: Министерството на образованието, младежта и науката, Държавната агенция за закрила на детето, органите на местното самоуправление, Министерството на вътрешните работи, Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетни и нейните местни структури, Националната и местните комисии за борба с трафика на хора и др., които провеждат своите политики в следните насоки:

Подпомагане на многодетни семейства, с цел получаването на адекватни родителски грижи и предотвратяване на попадането на децата в криминогенен и виктимогенен риск;

- Превенция на употребата на наркотици и злоупотребата с алкохол от деца и младежи;
- Разработване на програми за подпомагане на професионалната реализация на младежите;
- Структуриране на свободното време на децата и младежите;
- Превантивна работа с деца, необхванати от училище;
- Разработване и реализиране на програми за превенция на детската агресия на улицата;
- Разработване и реализиране на програми за превенция на насилието в училище;

- Превенция на създаването на детски криминализирани групи;
- Превенция на спортното хулиганство и използването на спорта като мощно средство за възпитание в дух на толерантност, честна игра и партньорство;
- Запознаване на децата с модели на безопасно поведение предпазващи ги от виктимизиране;
- Изграждане на умения и навици на децата за безопасно общуване в Интернет.

Употребата на наркотици е значим здравен и социален проблем за гражданите на Европа и заплахата за сигурността и здравето на европейското общество, поради това усилията на правителствата са насочени не само към намаляване на търсенето и предлагането на наркотици, но и намаляване на вредните за здравето последици.

През последните години в нашата страна проблемите, свързани със злоупотребата с наркотични вещества, стават все по-актуална тема. Наблюдава се нарастване на употребата на широк спектър от наркотици, която обхваща все по-голяма част от младото поколение на България. Младите хора се превръщат в доходен пазар, към който се насочва разпространението на нелегалните вещества.

Наред със здравните проблеми, свързани със злоупотребата с наркотици, нарастват и социалните проблеми на употребяващите – бягство и отпадане от училище, рисков сексуално поведение, кражби и други криминални прояви. Ценностната система при младите хора се подменя и негативизмът се превръща в модел за подражание.

С оглед превенция и гарантиране сигурността на децата в областта са предприети и се изпълняват редица мероприятия, целящи подобряване средата за сигурност на децата.

Планирани дейности на РУ Полиция – Търговище за 2024 г.:

- Активно участие в базови обучения за прилагане на системата за проследяване на случай на дете в риск за работещи с деца;
- Участие в програми и обучения на Общински съвет по наркотични вещества – Търговище;
- Провеждане на часове на полиция в училищата в община Търговище по утвърдени графики;
- Провеждане на конкурс за рисунка на тема „Аз и детско Полицейско управление“, като спечилилите призови места ще се изпращат за участие в Националния конкурс;
- Целогодишна съвместна работа с РУО-Търговище, МКБППМН, ОЗД и НПО.

През 2024 г. РУ Полиция – Търговище ще продължи да работи по различни програми, като:

- Национална програма „Работа на полицията в училищата“;
- Национална програма „Предпазване на младите хора от престъпления“;
- Национална програма „Детско полицейско управление“.

Целогодишно се планират и провеждат редица мероприятия, съвместно с "РЗИ", "МОН" и други институции, целящи предотвратяване извършването на нарушения и престъпления срещу наблюдаваната категория лица, както и такива извършвани от самите тях. От особено значение е извършването на ранна превенция на противообществените прояви, възпитанието в дух на отговорност и развиването на гражданска култура.

3.8. Насърчаване на културата и творчеството сред младите.

Община Търговище има изградена много добра културна инфраструктура – обществена библиотека, музеи и читалища. В община Търговище съществува стабилна мрежа от: 2 държавни театъра, 3 регионални културни института: музей, библиотека, художествена галерия, редица общински и частни институции и школи, граждански организации, занимаващи се с култура, 35 читалища. Всички те реализират широк спектър от културни дейности. За всяка социална, възрастова и етническа група, се осигурява равен достъп до произведеният и предлаганият художествен продукт. Културните институции изпълняват и ролята на памет за миналото като събират, съхраняват и осигуряват достъп до материали, свързани с историята на общността или на отделни личности. Чрез предлагането на разнообразна информация те подпомагат хората да участват компетентно при обсъждането и вземането на решения по ключови проблеми. Културните институции на територията на града успешно си сътрудничат с други организации, за да оползотворят по най-добрия начин ресурсите, с които разполагат: с Център за младежки дейности и инициативи – Търговище, ЦПЛР-ОДК Търговище и др.

В община Попово са разкрити 25 пенсионерски клуба, 5 от които са на територията на гр. Попово. На територията на община Попово функционират 33 народни читалища, като едно от тях в с. Горица е разкрито през 2022 г. Може да се каже, че почти във всяко населено място на територията на общината се осъществява читалищна дейност, тъй като от 35 населени места в 30 села има работещи читалища, както и три в гр. Попово и прилежащите му квартали.

В Община Опака функционират шест Народни читалища. Към всяко от тях има изградени самодейни състави, които развиват своята дейност в зависимост от етническия състав на населеното място.

Основна грижа на читалищното, особено в по-малките населени места е библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани. В тях целогодишно се работи с различни самодейни групи и колективи. Отбелязват се различни празници и се организират чествания.

На територията на община Антоново функционират 11 Народни читалища. Провеждат се празници за посрещане на Коледа и нова година, 13 – 14 януари Василица, 17 януари Антоново ден и ден на религиозната толерантност, първа пролет, 8 април Международен ден на ромите, Традиционен панаир в град Антоново, представления на

гостуващи театри (постановки за деца и възрастни), концерти в т. ч.: „Каква е ролята и мястото на библиотеката в живота? “ Посещение на 6 клас в библиотеката; Баба Марта в детската градина; Литературно-поетична среща „На бога най-светлия син“ – 135 г. от рождението на поета Димчо Дебелянов - 33 ученика; Лазаруване; Литературно фолклорно състезание „От Росното биле на Фолклора“; Детско утро „Аз съм вече читател“; Рисунка на асфалт на тема „Под многоцветната дъга на Европа;“ Празничен концерт посветен на 24 май – Денят на славянската писменост и българската просвета и култура; Тържествено честване на Деня на Ботев и на загиналите за свободата и независимостта на България; Театрална постановка „Вечеря с приятели“; Ден на занаятите. Изложба на изработени предмети; „Народните будители – пример за подражание“ – по случай 1 ноември – Денят на народните будители; Увеселение за деня на семейството и младежта; Празничен концерт посветен на Коледа и Нова година.

В община Омуртаг има регистрирани 26 читалища, като две от тях са в град Омуртаг, а останалите в селата на общината. В НЧ „Отец Паисий“ гр. Омуртаг и към читалището в с. Обител има изградени филиали. В града има Исторически музей и общинско кабелно радио. В програмната схема, на което е заложено популяризиране на различните празници на етносите, живеещи в общината и отразяване на събитията свързани с живота им.

Към момента в ЦПЛР-ОДК Търговище се осъществяват дейности в целогодишни занимания, временни групи и занимания през ваканцията. Деца и ученици, на възраст от 5 до 18 години са потребителите на различни занимания за развитие на техните дарби и талант. Около половината от посещаващите Центъра се занимават със спорт, а останалите са предпочели областите изкуство, наука, технологии и гражданско образование. В ЦПЛР-ОДК Търговище се предлагат услуги за кариерно ориентиране и информиране, осъществяват се обучения на младежки лидери, тренинги, дискуссионни срещи, информационни кампании и др. Към институцията функционират 12 организационно - педагогически форми, които се посещават от 616 деца и ученици на възраст от 5 до 18 години, разпределени в 48 постоянни целогодишни групи, 4 временни групи през учебната година и 11 през ваканциите. ЦПЛР-ОДК стимулира инициативността на младите хора, чрез предоставяне на възможност за изява на техните постижения и талант. Възпитаниците на клубовете и школите на ЦПЛР-ОДК Търговище редовно участват в конкурси, състезания, фестивали и са носители на множество награди от национални и международни форуми.

ЦПЛР - ОДК Търговище оказва подкрепа на млади таланти и организира традиционни конкурси за изяви по интереси:

- Национален конкурс с международно участие "България в картини и слово" , включен в Националния календар на МОН за изяви по интереси на децата и учениците;
- Регионален онлайн песенен конкурс „Парад на песента".

- Предоставяне възможност за изява на творческите способности на младите хора в областта на дигиталните умения, литературата и изобразителното изкуство.

С Решение № 5 по Протокол № 21 от 26.02.2013 г. Общински съвет Търговище приема Наредба за условията и реда за стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от Община Търговище. Наредбата е изменена и допълнена с Решение № 5 по Протокол № 48 от 27.03.2019 г. Отпуснати са стипендии в област „Образование, наука и техника“, „Изкуство и култура“ и „Спорт“. Осигурява се летен отдих на деца и ученици с изявени дарби в общинската почивна база в град Балчик.

В ЦПЛР-ОДК Търговище е изградена система на поощряване с морални и материални награди. За всички участници в целогодишните форми се води информация за тяхното развитие и техните постижения. На Педагогически съвет са приети символите на институцията и е определен дизайнът на отличията и грамотите, които се връчват при провеждането на традиционните прояви. Системно се осигуряват за децата и учениците много награди от спонсори, някои от които традиционно подкрепят дейността на Центъра. Така се стимулира участието на деца и ученици в различни общински прояви.

Съхраняването, опазването и предаването на поколенията на световното културно наследство е немислимо без процесите на дигитализация и неограничения достъп онлайн. Голяма част от обектите на историческата памет се съхраняват в библиотеката и днес те са едни от най-активните участници в процесите на изграждане на дигитални архиви на своите богати колекции.

Новият сайт на Регионална библиотека „Петър Стъпов“ е създаден в резултат от реализирането на проект, финансиран от Фондация „Глобални библиотеки - България“ през 2016 г. Дигиталната библиотека осигурява платформа в интернет пространството за широк достъп в електронен вид на документалното и нематериалното културно - историческо наследство в Търговищка област и популяризирането му на местно, национално и международно ниво.

III. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 2021-2030 Г.

***Способни, ангажирани и овластени млади хора,
готови да развиват своя пълен потенциал и съзнателно да допринасят за
развитието на Република България в контекста на европейското семейство и
глобалния свят.***

Осъществяването на визията ще доведе до следните резултати:

Младите хора през 2030 г. имат европейско самочувствие, добри професионални, социални и граждански умения, отстояват демократичните ценности и правата на човека, участват активно в обществените процеси и са способни да вземат важни решения за себе си, общността и държавата.

Младежките организации през 2030 г. притежават необходимия капацитет и устойчивост за пълноценно участие в планирането, изпълнението и мониторинга на политики за младежта и са разпознати като пълноправен партньор на институциите при провеждане на държавната политика за младежта.

Младежката политика през 2030 г. адресира актуалните проблеми на младите хора с целенасочени и последователни действия и създава възможности за развитие на пълния потенциал на младите хора.

IV. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА МЛАДЕЖТА

Младежката политика има хоризонтален характер и предполага целенасочена и активна координация с останалите секторни политики - за образование, заетост, култура, спорт, здравеопазване, социални услуги, регионално развитие, транспорт и т.н., които имат отношение към живота на младите хора в България на национално, регионално и местно ниво, както и последователно и устойчиво партньорство със социалните партньори и неправителствените организации, които работят в младежкия сектор.

Основните принципи:

Политика, основаваща се на потребностите на младите хора. Това предполага системно събиране и анализиране на статистически данни, данни от социологически проучвания и анализи на нагласите и потребностите на младите хора в България; използване на национални, европейски, международни и секторни изследвания за идентифициране на реалните проблеми с цел разработване на адекватни мерки и интервенции във всяка секторна политика, съчетани с целенасочен диалог с младите хора.

Политика, гарантираща равнопоставеност и приобщаване. Всяка секторна политика трябва да гарантира равнопоставен достъп до образование, заетост, здравни и социални услуги, цифрова инфраструктура, култура и спорт за всеки млад човек,

независимо от неговия пол, етническа принадлежност, местоживеене и социален статус и че младите хора със специфични потребности, в неравностойно положение или от уязвими групи трябва да бъдат подкрепени, приобщени и интегрирани в обществото.

Политика, насърчаваща участие и овластяване. Този принцип предполага предоставяне на възможности за качествено участие на младите хора във формирането, разработването, изпълнението и прилагането на младежките политики на национално, регионално и местно ниво.

Политика, съобразена с възрастови и регионални специфики. Обособяването на различни младежки възрастови групи и разработване на мерки, съобразени със спецификите в профила, потребностите и интересите на всяка възрастова група, е важна предпоставка за успешна политика. Мерките трябва да бъдат адаптирани и към регионалните специфики на населените места, където живеят младите хора.

Политика, изпълнявана в сътрудничество. Партньорството, конструктивният и ефективен диалог с младите хора, неправителствените и младежките организации, с институциите на национално, регионално и местно ниво, със социалните партньори, академичната общност и бизнеса е ключов фактор за постигането на стратегическите цели на политиката за младежта.

Политика, която е многосекторна. Съгласуван и интегриран подход за работата на различните сектори в държавната администрация, които функционират във взаимодействие и изграждат ясен хоризонтален механизъм на координация за решаване на младежки проблеми и създаване на възможности.

V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ 2021-2030 Г.

- Цел 1: Насърчаване на неформалното обучение;
- Цел 2: Насърчаване на заетостта и подкрепата за млади хора, които не учат, не работят и не се обучават (NEETs);
- Цел 3: Насърчаване на ангажираността, участието и овластяването на младите хора;
- Цел 4: Развитие и утвърждаване на младежката работа в национален мащаб;
- Цел 5: Свързаност, толерантност и европейска принадлежност;
- Цел 6: Насърчаване на здравословен и природоопазващ начин на живот;
- Цел 7: Насърчаване на културата и творчеството сред младите.

VI. ОПИСАНИЕ НА СЪВМЕСТНИТЕ ДЕЙНОСТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИТЕ, ОБЛАСТНИТЕ И НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА МЛАДЕЖТА

Планирани дейности по общини, приети с решение на Общинските

съвети:

1. Община Търговище

	Дейност	Срок/Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1	Участие в мероприятията по повод 29 януари - Освобождението на Търговище	29 януари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
2	Официално откриване на музеен кът "Славна войска имаме!" в кабинета по история и цивилизации по случай Освобождението на Търговище	30 януари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на бълг. армия“
3	Събраните средства от проведения коледен и новогодишен базар в училището с продукти от екоматериали, произведени от паралелки по „Предприемачество“, както и от други паралелки от 8 до 12 клас през декември 2023г., традиционно ще бъдат дарени за благотворителни каузи.	м. януари 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
4	Участие в мероприятията по повод освобождението на Търговище	м. януари 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
5	Музикално парти във връзка с „Ден на влюбените“	14 февруари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	не е необходимо
6	Отбелязване на деня на влюбените - Свети Валентин с различни инициативи и училищно радиопредаване	14 февруари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
7	Участие в мероприятията по повод 19 февруари - 150 г. от гибелта на Васил Левски	19 февруари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
8	Караоке междучасие за Международен ден на розовата фланелка. Изработване на флаери и раздаване на брошури и флаери.	22 февруари 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	не е необходимо
9	Отбелязване на Международния ден на розовата фланелка, с инициатива „Лицето на агресията“	28 февруари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
10	Участие в мероприятията по повод годишнина от обесването на Васил Левски	м. февруари 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
11	Отбелязване на 150 г. от гибелта на Васил Левски с поднасяне на венец	м. февруари 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
12	Провеждане на базар за мартеници в училището с продукти от екоматериали, произведени от	м. февруари март 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет

	паралелки „Предприемачество“, както и от други паралелки от 8 до 12 клас. Средствата традиционно ще бъдат дарени за благотворителни каузи.			
13	Изработване на мартеници и раздаване на всички ученици, служители и родители в училището от „Мартеничка за всички“	01 март 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
14	Участие в мероприятията по повод 3 март - Национален празник на Република България. Честване на 146 г. от Освобождението.	03 март 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	собствени средства
15	Тържествено отбелязване на Освобождението на България със следните дейности: - изработване на образователни пъзели с местни личности, участници във войните за Национално обединение, които ще бъдат дарени на училищата в града и местните институции - организиране на училищен конкурс за изготвяне на ученически проекти, посветени на участниците от гр. Търговище във войните за Национално обединение - изработване на информационни табла, посветени на героизма на българската армия	03 март 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“
16	Участия в мероприятия, свързани с 3 март	м. март 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
17	Участие в текущи благотворителни акции	м. март 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
18	Изложба с проекти от природни материали и отпадъчни материали, свързани с Международен ден на Земята	22 април 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“	не е необходимо
19	Отбелязване на Международния ден на Земята - освежаване на зелените зони в двора на гимназията и боядисване на училищната ограда	м. април 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	от бюджета на училището и дарения
20	Изготвяне и популяризиране на авторски продукт - кратък видеоклип, който представя идеи за промени, които могат да подобрят качеството на живот в общността.	м. април 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
21	Участие в благотворителна акция по повод Великден - изработване на картички	м. април 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
22	Участие в историческа конференция „История и памет“	м. април 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
	Участие в регионални състезания	м. април	ПГТХВТ „Алеко“	бюджет на ПГТХВТ

23	по професии	2024 г.	Константинов", МОН	
24	Участие в празничното шествие за 24 май с представителна изява на новосформирания мажоретен състав към ПГИИ	24 май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов	не е необходимо
25	Раздаване на флаери и провеждане на беседи във връзка със Световния ден без тютюнопушене и тютюнев дим	31 май 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ ОСНВ - Търговище	не е необходимо
26	Представителна изява на изготвените ученически проекти пред училищната общност, във връзка с тържественото отбелязване на 6 май - Ден на храбростта и празник на българската армия. Изработване, отпечатване и разпространение на 100 бр. информационни брошури по темата на проекта: „Славна войска имаме!“	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“
27	Отбелязване на деня на Европа - ден на ученическото самоуправление	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
28	Участие във военни игри със състезателен характер „Бъди войник“	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
29	Участие във фестивал за мажоретки „Мадарски конник“	м. май 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Заедно в изкуствата и спорта“
30	Участие в инициативите, включени в Майските културни празници Търговище 2024 г.: Празник на Търговище - 14 май; Европейска нощ на музеите	м. май 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ и Регионален исторически музей Търговище	не е необходимо
31	Участие в „Панорама на професионалните гимназии“	м. май 2024 г.	Всички ПГ РУО-Търговище и Община Търговище	бюджет на ПГТХВТ
32	Кулинарна изложба	м. май 2024 г.	ПГТХВТ „Алеко Константинов“	бюджет на ПГТХВТ
33	Организиране и провеждане на поредица от обучения по медийна грамотност в Първо и Второ СУ	м. май 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици “	училищен бюджет
34	Подреждане на изложба във фойето на училището с наградени творби на ученици от различни конкурси за отбелязване на Международния ден за защита на детето	01 юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
35	Отбелязване на Деня на Ботев и на загиналите за свободата на България с училищно радиопредаване	02 юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо

36	Отбелязване на Деня за безопасността на движението по пътищата с изнесена кампания извън училище „Пазете децата на пътя“	м. юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
37	Участие в творческа работилница по пирография в Етъра	м. юни 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	НП „Заедно в изкуствата и спорта“
38	Провеждане на представителни изяви по НП „Заедно в изкуствата и спорта“, модул „Спорт“ и модул „Изкуства“	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	по НП „Заедно в изкуствата и спорта“
39	Провеждане на представителни изяви по занимания по интереси, организирани по Наредбата за приобщаващото образование	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
40	Организация и провеждане на социологическо проучване на обществените нагласи преди изборите за Европейски парламент	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
41	Дългосрочна кампания за намаляване на замърсяването и екологичния отпечатък - Ре-Акция	м. юни 2024 г.	Първо СУ „Свети Седмочисленици“	училищен бюджет
42	Отбелязване на 22.09. - Независимостта на България с училищно радиопредаване	22 септември 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
43	Отбелязване на 1 ноември - Деня на народните будители чрез различни инициативи. Връчване на грамота „Будител на ПГИИ „Джон Атанасов“	м. октомври 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
44	Изработване и раздаване на флаери, плакати и тестване съвместно с РЗИ във връзка с отбелязване на Световен ден за борба срещу СПИН	01 декември 2024 г.	Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ РЗИ - Търговище	собствени средства
45	Коледни кулинарни състезания	м. декември 2024 г.	ПГТХВТ „Алеко Константинов“	бюджет на ПГТХВТ
46	Провеждане на традиционен благотворителен коледен базар	м. декември 2024 г.	ПГИИ „Джон Атанасов“	не е необходимо
	Дейност на ЦПЛР-ОДК-Търговище	Срок/Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1.	Обявяване на XI Национален конкурс с международно участие „България в картини и слово“2024 и осъществяване на дейностите по графика на конкурса.	м. януари – м. февруари 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства – по електронен път
2.	Провеждане на общинските първенства от Ученическите игри по баскетбол, волейбол и тенис на маса.	м. февруари – 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
3.	Доброволческа инициатива на ТУП по повод 17 февруари – Ден на спонтанните актове на доброта	м. февруари 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК,

				осигурени от ПРБ
4.	Благотворителен базар за ръчно изработени мартенички – ТУП	м. март 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
5.	Обучение на младежи от Търговищкия ученически парламент „Кариерно ориентиране“	м. март 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
6.	„Пролетен лекоатлетически крос“	м. март 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
7.	Общински конкурс за изпълнители на популярна песен ХХ „Парад на песента“ 2024г.	м. март 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК
8.	Участие на младежи от ТУП в Пролетна Национална младежка среща	м. април 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
9.	Обучение на младежи от Търговишки ученически парламент	м. април 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
10.	Еко инициатива по повод 22 април – Ден на земята	м. април 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
11.	Провеждане на информационна кампания „Дни на средното образование“ за училища в община Търговище.	м. април 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
12.	Тържествено награждаване на участниците в XI Национален конкурс „България в картини и слово“	м. май 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
13.	Отбелязване на 9 май – Ден на Европа	м. май 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
14.	Лятна ваканционна програма - „Лято с ОДК“ – творчески и спортни занимания по интереси; кариерно ориентиране за деца и младежи	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
15.	Отбелязване на Световен ден за защита на околната среда /организирано почистване на избрана местност/	05 юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Не са необходими финансови средства
16.	Дискусионни срещи на ТУП с	м. май - юни	ЦПЛР-ОДК-	Не са необходими

	представители от ученическите съвети на училищата в гр. Търговище	2024г.	Търговище	финансови средства
17.	Отбелязване на 29 юни – Ден на безопасността на движението по пътищата	м. юни 2024 г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката на ЦПЛР-ОДК
18.	Обучение на младежи от Търговищки ученически парламент - външен лектор	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката на ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
19.	Летен пленер на ШИИ в с. Момино	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката на ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
20.	Годишен концерт на ДМШ „Поноти“	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Не са необходими финансови средства
21.	Годишна изложба на Школа по изобразително изкуство	м. юни 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Не са необходими финансови средства
22.	Седмица на отворените врати	м. октомври 2024 г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Не са необходими финансови средства
23.	Организация и провеждане на турнири по футбол, общински етапи от ученическите игри 2023/2024 г.	м. октомври 2024 г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
24.	Провеждане на есенен лекоатлетически крос	м. октомври 2024 г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
25.	Коледен благотворителен базар организиран от ТУП	м. декември 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
26.	Коледен турнир по народна топка и футбол в зала	м. декември 2024г.	ЦПЛР-ОДК Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
27.	Участия на възпитаниците от клубовете и школите към ЦПЛР-ОДК в публични събития, концерти, изложби, пленери, състезания и конкурси.	Годишен календарен план за учебната 2023-2024 година	ЦПЛР-ОДК-Търговище	Средства от издръжката за ЦПЛР-ОДК, осигурени от ПРБ
№	Дейност на МКБППМН	Срок/Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1.	Подкрепа на информационни кампании и младежки обучения,	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН

	свързани с демокрация, права на човека и върховенство на закона			
2.	Консултиране на непълнолетни за преодоляване на отклоненията в поведението чрез психологична подкрепа.	През цялата 2024 г.	МКБППМН, Обществени възпитатели и психолози	МКБППМН
3.	Корекционно – възпитателна работа с непълнолетни правонарушители.	През цялата 2024 г.	МКБППМН, Обществени възпитатели	МКБППМН
4.	Запознаване с работата на МКБППМН и обществените възпитатели.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
5.	Обучение на членовете на МКБППМН и обществените възпитатели.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
6.	Съдействие на органите по образованието за обхващане на подлежащите на задължително образование деца и за тяхното неотпадане от училище.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
7.	Работни срещи, организирани от МКБППМН по получени сигнали от длъжностни лица.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
8.	Повишаване на информираността на младите хора във връзка с проблемите на младежите от уязвими групи	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
9.	Подкрепа на информационни кампании и младежки обучения, свързани с изграждането на толерантно поведение и противодействие на агресивното поведение и езика на омразата.	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
10.	Повишаване на осведомеността по темите за здравословен начин на живот и здравословно хранене	През цялата 2024 г.	МКБППМН	МКБППМН
№	Дейност на РБ „Петър Стъпов“ – Търговище	Срок/ Период	Отговорни институции	Финансов ресурс
1.	„Заедно можем всичко“ – работилници на различни теми: „Уча, играя и се забавлявам - работа с робота „Финч“, „Пчела“ и „Лего“	м. януари-декември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града и общината	
2.	„Традиция и настояще“ - беседа и работилница	м. февруари 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
3.	125 г. от рождението на Ерих Кестнер (23.02.1899 – 29.07.1974), немски писател, автор на романи за деца – „Антон и Точица“, „Двойната Лотхен“, „Хвърчащата класна стая“ и мн. др. - литературно утро	м. февруари 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
4.	Дигитална седмица ALL Digital Week	м. март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	

5.	Поетично матине - поетично четене	м. март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
6.	„Пролетни мелодии“ - по повод Първа пролет - концерт	м. март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ Доминанта	
7.	Да създадем пролетни картини с краски и цветя - уъркшоп	22 март 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
8.	Маратон на четенето	м. април 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
9.	Международен ден на книгата и авторското право	21 април 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града РИО	
10.	„Как се става откривател?“ – среща с детската писателка Петя Кокудева - среща-разговор	24 април 2024г.	РБ „Петър Стъпов“, училища от града	
11.	Световен ден на движението за здраве - дискусия	м. май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ ученици от I СУ	
12.	Шареният свят на децата през погледа на илюстратора Спас Спасов - среща-разговор	21 май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
13.	Честваме и празнуваме светъл празник на писмеността - празнично утро	22 май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“, училища от града	
14.	„Слънчеви усмивки“ - концерт по повод Международния ден на детето	29 май 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ Доминанта	
15.	22 юни - Ден на българският фолклор - посещение с беседа	21 юни 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
16.	29 юни - Ден на занаятите - беседа и работилница - „Изработване на изделие от текстил“	26 юни 2024г.	РБ „Петър Стъпов“, училища от града	
17.	Да изработим от хартия морски обитатели. - работилница	31 юли 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
18.	Седмица на програмирането	м. октомври 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
19.	1 октомври – Ден на музиката и поезията четене	1 октомври 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	

20.	9 ноември - Световен ден на Книгата на рекордите на Гинес. Чества се от 2005 г.	8 ноември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
21.	Ден на християнското семейство - литературно утро	21 ноември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	
22.	„Коледни звънчета“ - концерт	15 декември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ Доминанта	
23.	„Да заблести чудна празнична елха“ - беседа и работилница	21 декември 2024г.	РБ „Петър Стъпов“ училища от града	

През 2024 г. БМЧК-Търговище планира дейността си както следва:

I. Организационно развитие

1. Месец май 2024 г. - провеждане на инициативи във връзка със Световния ден на ЧК/ЧП;
2. През месеците октомври и декември 2024 г. - провеждане на отчетно-изборна кампания на клубно и областно ниво;
3. Месец декември 2024 г. - провеждане на инициативи във връзка с Международния ден на доброволца;
4. Целогодишно набиране, мотивиране и задържане на нови членове на БМЧК в областния град и общините;
5. Целогодишно провеждане на обучения за изграждане на лидерски и личностни умения у доброволците;
6. Целогодишно активно включване на членове на клубове от малките населени места в обучения, кампании и инициативи на областно ниво;
7. Целогодишно оказване на методическа подкрепа на клубовете от малките населени места;
8. Целогодишно осигуряване и поддържане на добра материална база за работа на доброволците от всички общини в областта;
9. Целогодишно поддържане на сътрудничество, обмен на добри практики и осъществяване на партньорски споразумения с институции и организации, изпълняващи дейности в сходни сфери;
10. Целогодишно участие на доброволци на БМЧК в младежки дейности на партньорски организации;
11. Целогодишно утвърждаване на имиджа на областната организация чрез популяризиране на дейностите ѝ в медиите и онлайн пространството. Поддържане на електронните страници на клубовете и на областната организация;
12. Целогодишно редовно заснемане и излъчване на епизоди по актуални младежки проблеми във видео подкаст „БМЧК-аст“;

13. Целогодишно планиране и търсене на финансиране на проекти, насочени към дейности с млади хора.

II. Хуманитарно образование.

1. Целогодишно включване на всеки новопостъпил член на организацията в обучение по Общи знания за ЧК/ЧП;

2. Целогодишно организиране на кампании, дискусии, презентации и други публични мероприятия, целящи промотиране принципите и основите на Международното движение и дейностите на БЧК/БМЧК.

3. Целогодишно провеждане на обучения и дейности, свързани с превенция на насилието, насърчаване на толерантността и промоцията на хуманитарни ценности.

III. Първа помощ, първа психологична помощ и психосоциална подкрепа

1. Месеците януари-юни 2024 г. - подготовка на Младежкия аварийен екип за участие в национално състезание;

2. Месеците септември-октомври 2024 г. отбелязване на Световния ден на първата помощ и на Световния ден за рестартиране на сърцето;

3. Целогодишно провеждане на демонстрации и симулации по първа помощ;

4. Целогодишно провеждане на обучения и дейности ,популяризиращи първата помощ сред младите хора.

IV. Здравна програма

1. На 14 февруари 2024 г. - отбелязване на 14 февруари с разнообразни инициативи. Провеждане на дискусии с фокус върху толерантността към хората с различна сексуална ориентация;

2. Месец юни 2024 г. - отбелязване на Световния ден за борба с наркоманиите 26 юни;

3. На 1 декември 2024 г. - отбелязване на Световния ден за борба със СПИН-1 декември с разнообразни инициативи. Провеждане на дискусии с фокус върху толерантността към хората с различна сексуална ориентация;

4. Целогодишно провеждане на обучения и дейности по превенция на зависимости и социално значими заболявания в училища и институции;

5. Целогодишно провеждане на обучения и дейности насочени към здравословния начин на живот.

V. Активно включване в социална среда

1. Месеците януари-септември 2024г. - провеждане на кампания „Облечи усмивка и брой до 12“ с абитуриенти от търговишки училища и деца, клиенти на социални услуги;

2. Месеците февруари-март 2024 г. - планиране и търсене на финансиране на проекти, насочени към дейности с млади хора;

3. Целогодишно организиране и провеждане на обучения за доброволци по включените в модула теми с цел придобиване на устойчиви и общоплезни знания и умения;

4. Целогодишно организиране и провеждане на дейности с различни групи деца и младежи;

5. Целогодишно организиране и участие в акции и кампании по повод Великден, Първи юни и Коледа;

6. Целогодишно планиране и провеждане на благотворителни инициативи/фондонабирателни кампании.

2. Община Омуртаг

№	Дейности	Период за изпълнение	Отговорна институция
1.	Информационна кампания за създаване на младежки организации в учебните заведения в община Омуртаг.	текущ	Община Омуртаг Училища
2.	Младежки турнир по шах.	месец януари 2024 г.	Община Омуртаг Училища
3.	Подпомагане на младежки инициативи: 1 март – Световен ден против насилието; 9 май – Ден на Европа; 31 май – Световен ден без тютюнев дим; 5 юни – Ден на екологията; 26 юни – Световен ден за борба с дрогата; 12 август – Международен ден на младежта; 21 септември – Международен ден на мира в рамките на Европейска младежка седмица; 8 ноември – Европейски ден на младежта; 1 декември – Световен ден за борба срещу СПИН; 3 декември – Световен ден за хора с увреждания; 5 декември – Ден на доброволеца;	текущ	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата, МКБППМН
4.	Отбелязване на Свети Валентин – Деня на влюбените – информационна кампания във всички основни и средни училища на територията на община Омуртаг по превенция на ХИВ/СПИН и болести предавани по полов път – доброволчески дейности, дебати, консултации и др.	14.02.2024 г.	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата, МКБППМН
5.	Отбелязване на празника „Баба Марта“ – изработване на мартеници от доброволчески групи и благотворителен базар.	01.03.2024 г.	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата
6.	Изложба на детски и ученически рисунки – „Ден на майката“.	08.03.2024 г.	Община Омуртаг
7.	Великденски благотворителен ден с участието на доброволци – боядисване на великденско яйце.	месец април 2024 г.	Община Омуртаг Неформални младежки организации към училищата,

			Читалищни настоятелства
8.	Инициативи, свързани с 22 април – Световен ден на Земята – почистване и облагородяване на зелени площи.	22.04.2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища, МКБППМН
9.	Организиране на конкурс за рисунка/графит/ по ЕКО тема: „Моят зелен дом“ – 1-4 клас „Воден свят“ – 5-12 клас	месец април 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
10.	„Да почистим Омуртаг заедно!“ – организирано почистване на замърсени участъци и обществени места в големите населени места на територията на общината и в град Омуртаг с активното участие на младежи.	месец април 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища, Детски градини
11.	Кампания „Нашата гора!“ – засаждане на дръвчета.	месец април 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища МКБППМН
12.	Инициативи за поддържане и/или изграждане на спортни и детски площадки в големите населени места на общината и в град Омуртаг.	целогодишно	Община Омуртаг МКБППМН
13.	Отбелязване Деня на Европа – поход до местността Кайника с участието на служители от общинска администрация и младежи.	месец май 2024 г.	Община Омуртаг МКБППМН
14.	Организиране на „Ученическа спартакиада“ – отбелязване на 17 май – професионален празник на всички спортисти и работещите в сферата на спорта.	17 май 2024 г.	Община Омуртаг Училища МКБППМН
15.	Организиране на почистване и боядисване на пейки и детски кътове в градските градинки и парка.	месец май 2024 г.	Община Омуртаг, Училища, МКБППМН
16.	Празничен концерт по случай 24 май – Деня на славянската писменост и култура.	24 май 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
17.	Празничен концерт по случай Първи юни – Деня на детето.	1 юни 2024 г.	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища
18.	По случай 7 юни – Празника на община Омуртаг – експониране на изложба под надслов „Омуртаг – минало, настояще, бъдеще“.	3-7 юни 2024 г.	Община Омуртаг Неформални младежки групи
19.	Рисунка на асфалт под мотото „Голямото рисуване“.	юли 2024 г.	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища

20.	По график от здравните работници по училища и детски градини, които са служители на общинска администрация, се организират лекции и беседи с ученици във всички учебни заведения на територията на общината. Темите за разискване са: - Здравословно хранене; Болести, предавани по полов път; Борба със зависимостите; тютюнопушене, алкохол, наркотици; Превенция на домашното насилие и запознаване със Закона за защита от домашно насилие; Превенция на насилието и агресията сред подрастващите; Трафик на хора; Предоставяне на плакати, диплянки, брошури и други информационни материали.	текущ	Община Омуртаг Детски заведения Младежки организации Училища РЗИ
21.	Организиране и провеждане на периодични срещи с представители на институции, работещи с деца и младежи по проблемите на насилието и агресията сред младите хора.	ежемесечно	Община Омуртаг, Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“, Детска педагогическа стая, МКБППМН, Училища, НПО
22.	Организиране и провеждане на кръгла маса с участието на ученици и младежи на тема „Общината в подкрепа на младите“.	месец юли 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
23.	Футболен турнир между отбори от населените места в община Омуртаг за „КУПАТА НА КМЕТА“.	месец август 2024 г.	Община Омуртаг Местни футболни отбори
24.	Провеждане на кампания сред учениците за популяризиране на доброволчеството за едно полезно лято „Десет мотивиращи истории“ - конкурс за идеи, като най-добрите да бъдат реализирани с участието на младежи. Кампания „Как да направим 2018 година, най-добрата година до сега“ – конкурс за идеи.	текущ	Община Омуртаг Младежки организации Училища
25.	Антидискриминационни кампании "Различни, но равни" – живот в мултиетническа и мултикултурна среда;	Месец септември 2024 г.	Община Омуртаг Училища Читалища
26.	Състезание с велосипеди.	месец септември 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации Училища
27.	Национален събор за автентичен фолклор „И си носим песента“.	месец септември 2024 г.	Община Омуртаг Министерство на културата НЧ „Нова светлина“ с. Г. Новково
28.	Ден на интензивното ходене.	месец октомври 2024 г.	Община Омуртаг

29.	"Детство мое реално и вълшебно" – информационна кампания по популяризиране на Закона за закрила на детето;	Месец октомври 2024 г.	Община Омуртаг МКБППМН Училища
30.	12 октомври – Ден на българската община: Седмица на отворените врати – кампания за популяризиране на местното самоуправление в Община Омуртаг и Общински съвет Омуртаг.	месец октомври 2024 г.	Община Омуртаг
31.	„Да избира професия“ – кампания за популяризиране на актуалните и търсени на пазара на труда професионални направления;	месец ноември 2024 г.	Община Омуртаг, Организации, институции, частни фирми и др.
32.	1 декември - Ден за съпричастност към засегнатите от ХИВ/СПИН Червената панделка от хартиени цветя на площад "Независимост".	1 декември 2024 г.	Община Омуртаг Младежки организации МКБППМН Училища
33.	"Мълчанието не е злато" - кампания по популяризиране на Закона за защита срещу домашното насилие.	Месец декември 2024 г.	Община Омуртаг МКБППМН Училища

Община Омуртаг - План за 2024 г.

ПРИОРИТЕТ 1: НАСЪРЧАВАНЕ НА НЕФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Повишаване на достъпа до обучение за развитие на ключови компетентности

ДЕЙНОСТИ

- ☐ Оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици от територията на Община Омуртаг.
- ☐ Подобряване качеството на образование и обучение в Община Омуртаг с цел личностно развитие на децата и учениците.
- ☐ Развитие на клубове за неформално образование – младежки инициативи, клубове на доброволеца и др.
- ☐ Насърчаване на младежката активност, постигане на ефективна комуникация между младежката общност и местната власт, развитие на личностните качества като предпоставка за инициативи и успешно партньорство с местната власт.

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

- ☐ Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всички млади хора от Община Омуртаг.
- ☐ Реализирани младежки инициативи.

- ☐ Възможност за развитие на талантиливи деца от територията на Община Омуртаг.
- ☐ Развитие на личностните качества на децата и учениците живеещи на територията на Община Омуртаг.

2. Повишаване на качеството на обучение

ДЕЙНОСТИ

- ☐ Предоставяне на пространство и подкрепа за самоорганизирането на младите хора в сферата на неформалното и самостоятелно учене;
- ☐ Валидиране на умения, придобити в рамките на неформалното образование или учене и на резултати от учене чрез опит;
- ☐ Създаване на механизми и оказване на съдействие за социално включване на младите хора в неравностойно социално положение във всички области на общественния живот;
- ☐ Реализирани доброволчески кампании, инициативи и дейности за реализиране на мерки за превенция на риска от отпадане от образователната система.

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

- ☐ Създадени механизми за социално включване на младите хора в неравностойно социално положение във всички области на общественния живот.
- ☐ Реализирани кампании, инициативи и дейности и мерки за превенция на риска от отпадане от образователната система.
- ☐ Разширяване на обхвата и повишаване на качеството и достъпността на услугите в подкрепа на развитието на младите хора от Община Омуртаг.

ПРИОРИТЕТ 2: НАСЪРЧАВАНЕ НА МЛАДЕЖКАТА ЗАЕТОСТ И УЧАСТИЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА В ПРОЦЕСИТЕ НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ НА МЕСТНО, НАЦИОНАЛНО И ЕВРОПЕЙСКО НИВО

1. Насърчаване на заетостта на младите хора - осигуряване на възможности за обучение, за професионална квалификация и ключови компетентности, съобразно търсенето на пазара на труда

ДЕЙНОСТИ

- ☐ Подкрепа за кариерно ориентиране на младите хора с оглед потребностите на младежите и пазара на труда в Община Омуртаг;
- ☐ Информационни срещи за кариерно ориентиране;
- ☐ Разширяване на достъпа на младите хора до посреднически услуги за намиране на работа чрез информиране и насочване към подходящи свободни работни места, включително и по програми и мерки за заетост и обучение;

- ☐ Среци между работодатели и училища от територията на Община Омуртаг;

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

☐ Създадена благоприятна среда за професионална реализация и кариерно развитие на младите хора в Община Омуртаг.

☐ Подпомогнати млади хора за включване в подходяща заетост и/или стартиране на самостоятелен бизнес.

☐ Увеличаване нивото на реализация на младите хора живеещи на територията на Община Омуртаг;

☐ Увеличаване на младежката заетост в общината.

2. Повишаване на възможностите за финансиране на младежки проекти и оптимизиране на процедурите за кандидатстване.

ДЕЙНОСТИ

- ☐ Повишаване на информираността за възможностите за финансиране на младежки проекти чрез насърчаване и подкрепа на младежки организации и младежки инициативи при кандидатстване.
- ☐ Консултиране на младите хора във връзка с образователни програми, младежки програми и проекти;

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

Включени младежи от Община Омуртаг в образователни програми, младежки програми, проекти и др.

3.Насърчаване на партньорството за качествено младежко участие и овластяване в процесите на вземане на решения на местно ниво

ДЕЙНОСТИ

- ☐ Насърчаване партньорството между младите хора и Общинска администрация в процеса на вземане на решения.
- ☐ Провеждане на целенасочени срещи за проучване на потребностите от информация по въпроси, които засягат младите хора;
- ☐ Създаване на възможности и условия за подкрепа и реализиране на младежки кампании и младежки инициативи.
- ☐ Участие на младежи в Съвет на децата към ДАЗД.

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

- ☐ партньорство между местната власт и младите хора от Община Омуртаг;
- ☐ Реализирани младежки кампании и инициативи;
- ☐ Участие на младите хора в процеса на вземане на решения на местно, национално и европейско ниво.

ПРИОРИТЕТ 3: НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

1. Повишаване на информираността на младите хора във връзка с проблемите на младежите от уязвими групи

ДЕЙНОСТИ

- ☐ Организиране на информационни и образователни кампании и инициативи за превенция на правонарушенията, извършвани от млади хора.
- ☐ Провеждане на срещи с родители за разясняване на отговорното родителство с цел превенция на дивиянното поведение при подрастващите;
- ☐ Провеждане на срещи с участие на родители от различни етноси за повишаване на чувствителността към дискриминационни прояви и преодоляване на негативни стереотипи.

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

- ☐ Проведени инициативи за превенция на нарушенията извършвани от млади хора;
- ☐ Превенция на дивиянтно поведение сред младите хора от Община Омуртаг;
- ☐ Информираниост на младите хора от общината във връзка с проблемно поведение.

2. Повишаване на ефективността на действията/мерките за закрила на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и деца, правонарушители

- ☐ Популяризиране и разширяване обхвата на групите за взаимопомощ на семейства на младежи в конфликт със закона, относно повишаване на родителския капацитет и прилагане на ефективни, и алтернативни подходи за родителско влияние;
- ☐ Провеждане на кампании сред ученици за превенция и повишаване на информираността им по темите, свързани с домашното насилие и насилието основано на полов признак.

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

- ☐ Оказана подкрепа на деца в конфликт със закона;
- ☐ Повишаване осведомеността на децата и на техните семейства относно правата на детето, насилието над децата и стимулиране на активното им участие в противодействие на насилието.
- ☐ Информираниост по темата за „насилието“.

ПРИОРИТЕТ 4: НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИЯ НАЧИН НА ЖИВОТ, ФИЗИЧЕСКА АКТИВНОСТ И СПОРТА СРЕД МЛАДИТЕ ХОРА

1. Създаване на условия и насърчаване на физическата активност и спорта.

- ☐ Увеличаване броя на децата, участващи в различни спортни, културни, развлекателни дейности, клубове по интереси и други занимания и в свободното време;
- ☐ Информирание на младите хора по въпросите на здравето, спорта и физическата активност;
- ☐ Провеждане на спортни състезания, турнири, спортни инициативи и др.
- ☐ Реализиране на програми за стимулиране на детския и младежкия спорт.

ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ

- ☐ Повишаване на броя на младите хора от Община Омуртаг, практикуващи спортни дейности;
- ☐ Проведени спортни мероприятия, състезания, инициативи и др.
- ☐ Постигнати спортни индивидуални и отборни резултати.

2. Превенция на рисковото поведение, на зависимостите.

Подобряване здравето на децата чрез социално-превантивна дейност.

- ☐ Провеждане на информационни кампании сред учениците по проблеми, свързани със здравословния начин на живот, разпространение на брошури, мултимедийни презентации.
- ☐ Провеждане по училища среща на представители от отговорни институции по теми за вредата от тютюнопушене, употреба на наркотици, разпространението на ХИВ/СПИН и други болести, предавани по полов път.
- ☐ Повишаване информираността сред младите хора от Община Омуртаг за здравословния начин на живот;
- ☐ ☐ Превенция на различните зависимости;

ПРИОРИТЕТ 5: НАСЪРЧАВАНЕ НА ТВОРЧЕСКИТЕ СПОСОБНОСТИ.

ПОВИШАВАНЕ НИВОТО НА КУЛТУРНО УЧАСТИЕ НА МЛАДИТЕ ХОРА

1. Насърчаване на лични творчески умения.

- ☐ **Включване на децата в дейности, стимулиращи творческите им способности и създаване на условия за творческа изява;**
- ☐ Подкрепа на дейности и инициативи за повишаване на личните творчески умения на младите хора;
- ☐ Насърчаване на млади хора от Община Омуртаг с постижения в образованието, културата и спорта
- ☐ Повишаване нивото на културно участие на младите хора от Община Омуртаг.

2. Възпитаване на гражданска активност и културно самосъзнание

- ☐ Отбелязване на значими празници и събития от местно и национално значение;
- ☐ Участия на млади хора в културни събития и мероприятия. Финансово стимулиране на младежи с постижения в областта на културата.

3. Община Попово

№	ДЕЙНОСТИ	ПЕРИОД	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ	СРЕДСТВА
1.	Информационна дейност			
1.1.	Кампании за социално включване на младите хора в местната общност.	Текущ	Община Попово Училищата	
1.2.	Съдействие в идентифицирането на младежи на възраст от 15 до 29 г. вкл., които не работят, не учат и не са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“ град Попово.	Текущ	Община Попово Училищата	
1.3.	Публикации в „Местен вестник“, касаещи проблемите на младите хора.	Текущ	Община Попово	
1.4	Целогодишни кампании по превенция на рисково поведение сред младежи и рискови групи (ХИВ/СПИН, тютюнопушене и др.) –информационни кампании;	Текущ	МКБППМН	
1.5	Популяризиране на дейностите на КСМ под мотото: „Младите хора – активни граждани на местната общност“.	Текущ	Община, Училища	
2.	Съвместни дейности с други организации.			
2.1.	Среща между младежките структури в общината- МБЧК, училищни съвети и КС за установяване на нагласи и очаквания.	Март	Община, Училища	
2.2.	Проучване и разработване на проектни предложения, свързани с програмното финансиране.	Текущ, в определенит е от програмата срокове	Община Попово, младежки организации	Европейски средства
2.3.	Активиране на неактивни и обезкуражени лица.	Текущ	Община Попово, ДБТ-Попово, Младежки медиатор.	
2.4.	Предоставяне на възможности за работа в страни от ЕС чрез EURES (Европейски служби по заетостта)	Текущ	Община Попово, ДБТ-Попово, Младежки медиатор НП	
2.5.	Разработване на нови и финализиране на проекти по мерките на програма „Еразъм +“	В определенит е от програмата срокове	Профилирана Гимназия „Христо Ботев“, ПГСС „Никола Пушкарров“, ПГТЛП	Европейски средства
2.6.	Участие на местни младежи в международни проекти за младежки обмени и европейско доброволчество /при възможност/	Текущ	Община Попово, Младежки организации;	

3.	Формално и неформално обучение.			
3.1.	Пълен обхват в училище на децата, юношите и младите хора до 16-годишна възраст; мотивиране на 17-19 – годишните за завършване на средно образование. Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна възраст.	Текущ	Община Попово, Ръководствата на училищата в общината.	
3.2.	Пълен обхват на учениците в училищата при реализиране на Национални програми на МОН.	Текущ	Училищата на територията на общината	
3.3.	Превантивна дейност сред младежите на училищна възраст.	Текущо	МКБППМН-по план	
3.4.	Изведени в други институции семинари и кръгли маси-след проучване на нагласите и очакванията на младежите	Април - Ноември	Община Попово	
4.	Конкурси и състезания			
4.1.	XII Новогодишен шахматен турнир „Трите царя“ – Попово 2024	Януари	Гимназия „Христо Ботев“ Училища	280 лв.
4.2.	19 февруари – Васил Левски	Февруари	НЧ“Св. Св. Кирил и Методий”	НЧ
4.3.	3 март – 144 години от Освобождението на България.	февруари-март	Община Попово	100 лв.
4.4.	Общински преглед на училищното любителско творчество.	Март	НЧ „Св. Св. Кирил и Методий”	НЧ 100лв.
4.5.	22 април - Световен ден на Земята – Еко – инициатива.	Април		
4.6.	Купа Великден - Попово, Спринт.	14.04	Община Попово Училища	200лв.
4.7.	Участие в традиционния поход „По стъпките на четата на Таньо войвода” и прегледа на строевата песен.	29.05-2.06	Община Попово Училища Читалища	4200лв.
4.10	10-ти юни – Денят на гр. Попово	До 10.06	Община Попово Училища	
4.11	Участие в национални и международни фестивали и конкурси.	2024 г.	Самодейни младежки състави	300 лв.
	Общо за конкурси и състезания			5180лв.
5.	Календарни празници			
5.1.	14 февруари: Табло за валентинки	Февруари	МКБППМН	

			Община Попово	
5.2.	1 март – мартенички - Световен ден против насилието.	Март	Училищата, читалища	
5.3.	9 май-ден на Европа	Май	Училищата Община Попово Читалища	
5.4	22 май-световен ден, посветен на жертвите на СПИН	Май	Община Попово Училища МКБППМН	
5.5	31 май-световен ден без тютюнев дим	Май	Училища Читалища	
5.6	1 юни-ден на детето	Юни	Община Попово	200 лв.
5.7	26 юни-световен ден за борба с дрогата	Юни	МКБППМН Читалища	
5.8	12 август-ден на европейската младеж	Август	Община Попово Читалища	
5.9	6 септември – Съединението	Септември	Община Попово	
5.10	22 септември –ден на независимостта	Септември	Община Попово	
5.11	2 октомври – ден на усмивката	Октомври	МКБППМН Училища	
5.12	1 декември – световен ден за борба срещу спина	Декември	Училища МКБППМН	120лв.
5.13	3 декември – световен ден за хората с увреждания	Декември	Община Попово БМЧК	
5.14	Коледни и новогодишни празници	Декември	Община Попово Училища, Читалища	
	Общо за календарни празници			320лв.
	Общо за 2024 година за конкурси, състезания и календарни празници			5500лв.

4. Община Опака

Здравословен начин на живот • Физическа активност и спортни занимания • Достъп до спортни обекти, съоръжения и до други възможности за масов спорт; • Достъп до информация за превенция на рискови практики и здравословен начин на живот;			
№	Дейност	Период на изпълнение	Организатор
1.	Участие на състезания и турнири, организирани от община, спортни клубове, училищни първенства	През годината	Община Опака, Училищата на територията на общината, Хандбален клуб – Опака 1974
2.	Турнир по футбол	Май, декември	Община Опака
3.	Осигуряване на достъп до спортни обекти и съоръжения на ученици и млади хора от общината	През годината	Община Опака, Училищата на територията на общината
Развитие на младежко доброволчество • Отношение и нагласи към доброволството; • Участие в доброволчески дейности; • Достъп до информация за възможностите на доброволството;			

• Информираност за ползите от доброволчеството.			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Отбелязване на Св. Валентин"	14 февруари	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
2.	„Баба Марта бързала“ – отбелязване на празника в ЦДГ гр. Опака	29 февруари	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
3.	Въвеждащо обучение на доброволци	февруари	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО, НАРД гр. Пловдив
4.	„Лятна читалня“	Август - септември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
5.	Участие в националната кампания „Дарете час“	ноември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
6.	Номинации за „Най-активен доброволец“ и „Рицар на добрата воля“	5 декември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО, НАРД
Гражданска активност на младите хора • Свободно време – интереси и нагласи; • Готовност за участие в избори – национални и местни; • Ангажираност на младите в обществено-политическия живот - членство в неправителствени, политически и други граждански организации; • Възможности за пълноценно участие в гражданския живот и процеса на взимане на решения; • Достъп до информация относно възможностите на младежкото участие; • Гражданско образование и обучение – проблеми; • Нагласи към дейността на институции, НПО и др.			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Участие на младежи от общината като „Посланици на добра воля“	Февруари-май	СИДУРО, Клуб на НСО Търговище
2.	Провеждане на уъркшоп „Форми на Гражданско участие“	март	СИДУРО, Клуб на НСО Търговище
Развитие на младите хора в малките населени места и селските райони • Достъп до образование в малките населени места и селските райони; • Достъп до обучение в малките населени места и селските райони; • Достъп до информация в малките населени места и селските райони; • Възможности за професионална и личностна реализация; • Достъп до услуги в малките населени места и селските райони; • Достъп до компютър; • Достъп до интернет; • Участие в управлението и взимането на решения на местно ниво; • Възможности за прекарване на свободното време; • Участие в младежки организации, младежки съвети и местни инициативи			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Участие в Обществен младежки съвет	През годината	Община Опака
2.	Подкрепа за участието на младежи в	През учебната	СУ „В. Левски“ гр. Опака, ОУ „В.

	конкурси, състезания и олимпиади	година	Левски" с. Крепча, ОУ „А. Константинов" с. Голямо Градище
3.	24 май – ден на славянската писменост и култура	май	СОУ „В. Левски" гр. Опака, Община Опака
4.	Коледен благотворителен базар	декември	СОУ „В. Левски" гр. Опака
Развитие на межкултурния и международния диалог • Отношение към различието (толерантност); • Отношение към ЕС – чувство на принадлежност			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Отбелязване Деня на толерантността	16 ноември	Център за работа с доброволци към сдружение СИДУРО
Ролята на младите хора в превенцията на престъпността • Рисково и девиантно поведение; • Доверие към институциите и правоохранителните органи; • Участие в образователни кампании, информационни инициативи и кампании за превенция на рисковото поведение и престъпността			
№	Дейност	Период на изпълнение	организатор
1.	Образователни и информационни кампании за ролята на младите хора в превенция на престъпността	През учебната година	СОУ „В. Левски" гр. Опака, ОУ „В. Левски" с. Крепча, ОУ „А. Константинов" с. Голямо Градище

5. Община Антоново

№ по ред	Наименование на дейностите	Срок за изпълнение	Отговорни институции	Необходими финансови средства в лева
1.	Предоставяне на възможност за работа и стажуване по младежки програми	м. януари – м. декември	Община Антоново Дирекция „Бюро по труда"	
2.	Активно участие на младите хора при организирането и провеждането на мероприятията от Културния календар за 2023 г. на община Антоново в т. ч.: - Организиране и провеждане на 3-ти март – Национален празник на България; - Организиране и провеждане на 1-ви април – Ден на хумора и шегата;	Съгласно програмата на Културния календар за 2024 г.	Община Антоново Читалища Центрове	
3.	Реализиране на Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни, общински училища през 2023 г	целогодишно	Община Антоново	
4.	Организиране на превантивни мероприятия с младежи, съгласно Плана за работа на	целогодишно	МКБППМН	

	МКБППМН, в т. ч. и провеждане на информационни кампании по превенция на рисковото поведение на младите хора: - 1 март – Световен ден против насилието; - 9 май – Ден на Европа; - 31 май – Световен ден против тютюнопушенето; - 26 юни – Международен ден за борба с наркотичните зависимости; - 1 декември – Световен ден за борба със СПИН; - „Толерантност“, „Насилие и агресия в училище“, „Безопасен интернет - 3 декември – Световен ден за хора с увреждания; - 5 декември – Ден на доброволеца;			
5.	Тренинги и обучения по метода „Връстници обучават връстници“ за здравословен начин на живот, алкохол, тютюнопушене и наркотици при спазване на противоепидемичните мерки, наложени в страната	целогодишно	МКБППМН	
6.	Провеждане на занимания по интереси с младежи в училищата на територията на община Антоново.	Целогодишно /без лятна ваканция/	училища	
7.	Организиране и провеждане на благотворителни акции с младежи - изработване на мартеници и коледни картички	м. април м. декември	Детски градини Училища Читалища	
8.	Отбелязване на Международния ден Ден на българският спорт 17 май	м. август	Община Антоново, Училища Читалища	
9.	Организиране на кампания за пътна безопасност	целогодишно	Община Антоново МКБППМН Училища	

Дейности в изпълнение на годишния план за младежта 2024 г.
община Антоново

№	Инициативи, дейности	Необходими финансови средства в лева
I.	Участие на младите хора в обществен живот на общината	
1.	Стимулиране на разработването и реализирането на проекти и програми от младежки НПО, като се осигурява партньорство на община Антоново	1800лв. Предоставяне на материално техническа база/ зала, компютър, размножителна техника и др./
2.	Подпомагане на младежите от общината по подходящ начин при разработването и реализирането на проекти и програми /срещи,	1500 лв.

	дискусии, кръгли маси , обучени и др./ Популяризиране на доброволчеството.	
3.	Подпомагане на младежки инициативи свързани с отбелязването на: -09 май – Ден на Европа -12 август – Международен ден на младежта и др.	650 лв.
4.	Стимулиране и подпомагане участието на млади хора в т.ч. И млади хора в неравностойно положение в художествената самодейност. Да се подкрепят желанията и възможностите за участие в общински, регионални, национални, международни прояви, конкурси, фестивали и други мероприятия.	1800 лв.
II.	Спорт и организиране на свободното време	
1.	Създаване на условия за системни спортни занимания на деца и младежи в свободното време	16 500 лв.
2.	Организиране на спортни игри и състезания с младежи в рамките на панаирните дни на гр.Антоново	2000 лв.
3.	Организиране на младежки увеселения	700 лв.
4.	Участие на младежи от общината в общински, национални и международни турнири	15 500 лв.
5.	Организиране на спортни мероприятия за отбелязване на 17 май- Ден на българският спорт	600 лв.
III	Подпомагане на младежите за получаване на квалификация и започване на работа	11 000
	Обща сума	52 050 лв.

VII. ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

За постигане на ефективно наблюдение и контрол, реализирането на плана ще бъде подчинено на следните **принципи**:

- Прозрачност и отвореност към сътрудничество;
- Ресурсна осигуреност – финансова, техническа и професионална;
- Перспективност – дейностите са съобразени с потенциала за развитие на всички ангажирани в реализацията на плана отговорни институции, както и с политиката на Област Търговище за работа с млади хора и приоритетите на Европейската общност;
- Недопускане на дискриминация, въз основа на религиозни и политически убеждения, етническа принадлежност и други принципи.

Държавната политика за младежта се провежда от Министерски съвет чрез министъра на образованието, младежта и науката. В приетия през 2012 г. от Народното събрание Закон за младежта се регламентират задълженията на държавните органи на национално и регионално ниво, на местните органи на самоуправление и на младежките организации в процесите на планиране и реализация на младежката политика.

Областните управители, в съответствие със Закона за младежта и Националната стратегия за младежта, осигуряват и координират провеждането на държавната политика на територията на областта чрез изготвяне на областен годишен план за младежта.

Кметовете на общини са пряко отговорни за планирането и провеждането на младежката политика в общините. Те, заедно с Общинските съвети, осигуряват отчетност, публичност и прозрачност на общинските политики за развитие на младежта, като предоставят на областните управители общинския годишен план за младежта за текущата година и отчет за изпълнение на дейности за предходната година.

Активността на кметовете и общинските съвети в изпълнение на Националната стратегия за младежта осигурява по-висока степен на отзивчивост към нуждите на младите хора и съответствие с принципите на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите.

Младежките организации осигуряват младежко участие и представителство при формулирането и изпълнението на политиките за младежта. Младежките организации работят в тясно сътрудничество с централните, регионалните и местни органи. Младежките съвети координират интересите на младите хора в различни области – образование, култура, спорт, екология, здравеопазване, труд и социална политика и др. чрез:

- Участие във формирането, осъществяването и оценката на младежката политика;
- Застъпнически кампании;
- Международно младежко общуване;
- Сътрудничество с общинските и държавни органи на администрацията.

Чрез развитието на Националната информационна система за младежта, администрирана от Министерството на образованието, младежта и науката, ще се осигурява надеждна информация за потребностите на младите хора, както и за планирането, управлението, наблюдението и оценката на политиките за младежта на национално, регионално, областно и общинско ниво.

VIII. ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЛАСТНИЯ ПЛАН ЗА МЛАДЕЖТА

Наблюдението и контролът ще се осъществяват чрез:

- Организиране и управление на цялостното изпълнение на плана;
- Регулярна комуникация между всички участващи по плана;
- Оценка на управлението на плана;
- Регулярни срещи и контакти между партньорите за осигуряване на оптимална координация и ефективност на дейностите;
- Трансфер на опит.

IX. РЕД И НАЧИН ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ НА ПЛАНА

За да се осигури ефективност на дейностите за отразяване на степента на активност на заинтересованите страни, в Интернет страниците на Областна администрация и общините редовно ще се публикуват информационни материали и снимков архив, отразяващи изпълнението на плановете за младежта.

За постигане на максимална публичност по плана се предвижда:

- Медийно представяне на областния и общинските планове;
- Осигуряване на информация на всички заинтересувани страни - периодично медийно отразяване;
- Пресконференции по време на изпълнение и за представяне на постигнатото в рамките на плана и резултатите от него;
- Регулярно представяне на актуална информация за развитие на плана.